

Folium officiale Dioecesis Lavantinae.

Cerkveni zaukaznik za Lavantinsko škofijo.

Kirchliches Verordnungs-Blatt für die Lavanter Diözese.

Inhalt. 25. LI. sklepni zapisnik o pastoralnih konferenčnih vprašanjih za leto 1909 v Lavantinski škofiji. (II. Pastoralno vprašanje in sklep). — 26. Odlok svete kongregacije za oskrbo zakramentov o starosti prvoobhajancev. — 27. Dekret der heiligen Sakramentenkongregation über das Alter für die Zulassung zur ersten heiligen Kommunion. — 28. Decretum S. Officii de absoluteione seu benedictione papali tertiariis accipienda. — 29. Decretum S. Officii de metallico numismate pro lubitu fidelium sacris scapularibus ex panno sufficiendo. — 30. Verordnung der Ministerien des Innern, für Kultus und

Unterricht, der Finanzen und der Justiz, betreffend die Bemessung und Entrichtung des für das Herzogtum Steiermark eingeführten Beitrages zum Schullehrerpensionsfonde von dem gebührenäquivalentpflichtigen Vermögen für die Jahre 1911—1920. — 31. Anzeigepflicht von Sterbefällen der mit Ruhegenüssen aus dem Heeresetat oder Hofärar betheilten Personen. — 32. Anabenseminarsrechnung für das Jahr 1910. — 33. Jahresbericht des St. Joseph-Priestervereines in Görz für das Jahr 1910. — 34. Diözesan-Chronik. Škofijska kronika. — 35. Literatur. — 36. Diözesan-Nachrichten.

25.

LI. sklepni zapisnik o pastoralnih konferenčnih vprašanjih za leto 1909 v Lavantinski škofiji.¹

II. Pastoralno vprašanje.

Versko delo pri mladeničih, ki so iz šole odpuščeni, je bilo zmeraj potrebno, zlasti pa je potrebno v sedanjih časih. Kaj obsega to versko delo? Kako naj se izvršuje?

To vprašanje je izdelalo 54 konferentistov. Skoraj vsi, kakor je posneti iz njihovih razprav, so čutili važnost tega vprašanja, in nekateri so se tega vprašanja oprijeli s posebno marljivostjo in vnemo, o čemur pričajo izredni slovstveni pripomočki, katere so uporabili. Njihove glavne misli se bodo sprejele v naslednja izvajanja.

Versko delo pri mladeničih je bilo vedno potrebno, zlasti pa je potrebno v naših časih, in sicer iz teh-le razlogov: 1. Ker je vsled gospodarskega prevrata nastalo za verski značaj mladeničev več ovir in nevarnosti, kakor jih je bilo poprej; 2. ker je iz istih razlogov vpliv vzgoje na mladeniče od strani staršev, od strani Cerkve in od strani človeške družbe postal slabši; in 3. ker terja naš čas večje delo na verskem polju ne samo vobče, ampak zlasti pri mladeničih. Ako se omika ljudi zmeraj povzdiguje, in napredek bolj in bolj prodira tudi v mlajše kroge, potem mora to veljati tudi o verskem razvoju. »Adolescentes vel a pueritia ad christianos mores christianamque sapientiam informari non modo Ecclesiae, sed etiam reipublicae tanti interest, ut pluris interesse non possit. Id iam plane intelligunt, quicumque recte sapiant: propterea catholicos homines multis locis magno numero videmus de fingendis probe pueris vehementer sol-

licitos, in eaque re praecipuam et constantem operam nec sumptuum nec laborum magnitudine deterritos collocare.² Zato se je versko delo pri mladeničih priporočalo tudi na naših škofijskih zborih, zlasti l. 1906.³

Pri tem verskem delu razločujemo tri stopnje. Spčetka je bilo to delo pri mladeničih v resnici le versko. Da se goji pri njih verski duh in нравno življenje, prirejale so se razne pobožnosti, ustanovila so se razna verska društva. To je prva stopnja. Polagoma se je razširil delokrog teh organizacij. Prvotnemu namenu prideljali so se še drugi n. pr. varčevanje, poduk, izleti, zabave. Ali ti posvetni nameni naj služijo le verskemu delu, naj so le sredstva, da se društva mladini bolj prikupijo, in da se mladina tesneje na društvo naveže. To je druga stopnja. Potem so po nekaterih krajih storili še korak dalje. Njihova društva za mladino imajo celo vrsto namenov, razen verskega mnogo svetnih; in vse te razne svetne namene smatrajo kot enakopraven glavni namen društva poleg verskega. To je tretja stopnja. Ali tudi na tej stopnji mora versko delo ne samo najvažnejše ostati, temveč mora biti središče in podlaga za vse drugo delo. Vse druge namene mora prešinjati in oplojati verski namen. Versko delo je s tem postalo vplivnejše in sigurnejše.

¹ Glej: Cerkveni zaukaznik za Lavantinsko škofijo, 1911, I. odst. 1. — ² Litt. encycl. Leonis XIII. „Quod multum“ de die 22. Aug. 1886. — Actiones et constitutiones Synodi dioec. Lav. anno 1900 institutae. Marburgi, 1901. Pag. 472. — ³ Synodus dioecesis Lavantina anno 1906 concita. Marburgi, 1907. Pag. 231.

Ker je torej to versko delo pri mladeničih tolike važnosti, in se vendar tako različno razumeva in izvršuje, moramo si postaviti pred vsem vprašanje:

I. Kaj obsega to versko delo?

Ako hočemo na stavljeno vprašanje prav odgovoriti, moramo se ozirati na značilne znake mladeniške dobe.

Mladeniška doba je prehod od otroka k možu. Mož je cilj. Moža mislimo kristjana, v katerem se je utrdilo neomajno, premišljeno katoliško svetovno naziranje. Mož mora imeti trdno in zmagovalno voljo, ki vselej stori to, kar je dobro in pravno. Ima sicer strasti, morebiti silne; ali volja jih kroti in jih rabi kot sredstvo. Molitev, prejemanje svetih zakramentov in tesna zveza s sveto Cerkvijo so mu preljube stvari, katerih se je privadil v zavesti, da so mu potrebne za življenje proti ničemurnostim sveta. Zemeljsko delo opravlja sicer z veseljem, svest si svoje dolžnosti, ali njegovo srce koprni po boljši domovini in po popolnejši sreči. To je cilj in konec moža.

Otročja leta in mladeniška doba sta pot do te svrhe, toda na različni način.

Otrok raste telesno in dušno, ali raste pasivno, sprejemovalno. Sprejema v sebe podobe, ki stopajo pred njegov duh v hiši staršev, v šoli in v njegovem še omejenem obzorju. Njegova volja in teženje storita prve korake in poizkuse, pa pod vodstvom. Otrok seže po tem kar miče in ugaja, brez pomisleka, oklene se tega, kar se mu prijazno ponuja. On rad in prisrčno moli; tako je v njegovi naravi.

Drugače je pri mladeniču. Njegovi organi, njegove moči in njegove sposobnosti so napolnjeni, prenapolnjeni, Vse se v njem giblje. On hoče rasti, se razvijati; ali on hoče tudi sodelovati pri tem razvijanju.

V svojem razumu on rad sam presoja. On razločuje, on hoče kritično delovati. On začne iskati, razmišljati, primerjati, zvezati in graditi. Besedica: „zakaj“ ga kar peče na duši.

Njegova volja začne izbirati. On se odloči na desno ali na levo. On ljubi in sovraži. Tu poskuša in tam preizkuša. On si želi prost biti, in se brani vodstva. Proti sili in nemilemu pritisku se upre z vsem močmi.

Vse, kar začne, kar misli in kar ljubi, vse stori z močjo in živahnostjo. V vseh pojavih njegovega življenja se kaže obilna energija in življenska sila; on dela, rekli bi, potratno.

Pri vsem tem živi skoraj v vednih nasprotjih. V njegovi notranjosti vse vré, kipi in se kuha, on omahuje in se izpreminja od danes do jutri, mogočno vse dela v njem in se bori. Vojskujeta se v njem med seboj razum in domišljija, nasproti si stojita volja in strast. Telo in duh si silno nasprotujeta. Kdo je gospodar v njem?

Kar je bilo prej in kar je sedaj, otroška doba in sedanja doba sta v nasprotju: Kaj je res? Kaj je prav? Kam naj se obrnem? Pred očmi se mu maje podoba njegovih staršev. Kot otrok jih je smatral za najplemenitejše, za najboljše med vsemi ljudmi; greh in zmeta sta se mu zdela nemogoča pri njih. Polagoma vidi tudi nje v vrstah zmotljivih in grešnih ljudi. V šoli je spoznal sveto Cerkev v njeni idealni lepoti; bila mu je edina, sveta, katoliška in apostolska, čudežno delo božje modrosti; zdaj na enkrat vidi, kako je v življenju marsikaj drugače; vidi čudne duhovnike, včasih očitno nasprotje med pobožnostjo in življenjem, opazi, da sta lahkomišljenost in greh zelo razširjena tudi v Cerkvi božji. In lahko se mu začne temniti tudi lepa podoba svete Cerkve. Resnica, katero so ga učili, zdela se mu je neomajna in nepobitna. Zdaj vidi in sliši in bere na tisoče ugovorov proti njej. Dvomeč se vpraša: Kaj je resnica? Doslej je zaupal in verjel vsakemu človeku; kako drugačne vidi sedaj ljudi v dejanskem življenju! Tako nastane v vsem njegovem spoznanju nemir in nasprotje! In kako hitro se spreminja njegova volja! Napuh in sovraštvo, ljubezen in žalost, hrepenenje, tolažba in pohotnost, kako se mu vse to zdi naravno, kako prikupljivo, kako se vse to vzdiguje proti temu, kar mu je bilo doslej dobro in častljivo! Začel se je v njem boj, katerega ni pričakoval. On živi skoraj v vednem nasprotju!

Pri teh notranjih bojih pa je značilno za mladeniča zlasti to, da noče nobenega vodstva, ko ga vendar tako silno potrebuje. Njegov razum hoče spoznati, razsoditi, iskati, ali je v teh rečeh še neizkušen in neizvežban. Njegova volja hoče ljubiti, voliti in bi se rada oprijela dobrega, ali je še neočiščena in slaba. Videz in resničnost se borita v njegovi duši, in mnogokrat zmaga videz, ker mu je bolj razumljiv in vsiljiv. Ne more še prodreti v notranjost, do jedra, do bistva v stvareh. Mnogokrat si ne ve pomagati, omahuje, se moti, se ne zaveda: povsod potrebuje odgojitelja, svetovalca, vodnika, tolažnika.

Polagoma se začne mladenič tudi dvigati nad svojo osebo in nad samega sebe, se začne ozirati po drugih, katere bi ljubil in bi jim bil dober. V njem se vzbudi mož, ali v otroški podobi. Želi si prijateljstva, ozira se po drugem spolu, vzbudi se čustvo vzajemnosti, on dela med ljudstvom, bodisi kot vodnik, bodisi kot navaden ud človeške družbe, kakor mu pripušča njegova sposobnost. Začne se zavedati tudi svoje odgovornosti.

To je v kratkih potezah podoba mladeniča. Tak je bil zmeraj. Odgojitelj, dušni pastir mora to mladeniško dobo in njen značaj vedno pred očmi imeti. Mora jih poznati, mora jih razumeti; od tod mora izhajati njegovo delo. Ali spoznati in razumeti jih, nam duhovnikom ni lahko, in sicer zato ne, ker smo

že odraščeni. Nam skoraj nič ne pomaga, da smo svoj čas bili tudi mladeniči!

Je že v naravi človeški, da svoj lasten razvoj tako malo opazujemo, razumevamo in spoznavamo. Smo možje in mislimo, da smo zmeraj taki bili in da se nismo nič izpremenili. In mnogokrat presoajo mladino najbolj strogo tisti, ki so o svojem času bili najbolj „mladi“.

Nam duhovnikom ni lahko, mladino razumeti in spoznati zaradi naše službe. Apostoli so bili nekdam preprosti ljudje, rokodelci, ki so med ljudstvom živeli in še niso na zunaj bili obdani s svojo avtoriteto. Sčasoma pa je postal naš poklic služba, s katero sta združena spoštovanje in veljava. Pred nas ne stopi človek, temveč podložnik. Pred nami so ljudje v drugem razmerju, kakor v vsakdanjem življenju. Kakor hitro mi nastopimo, obmolknejo, se skrijejo; pred nami so vdani, trdni, dobri in pobožni. In zlasti se mladina pred nami prikriva in zakriva svoje razmere. Tako nam naša služba mnogokrat otežuje spoznanje mladine.

In vendar moramo z vsemi sredstvi delati na to, da brez ozira na svojo službo spoznamo značaj mladeničev vobče in vsakega posebej po njegovi individualnosti. Pri bližati se moramo mladeničem, da si po pravi ljubezni in po odkritosrčnem prijateljstvu odpremo njihova srca. Zakaj mladeniče poznati, mora biti naše najiminitnejše delo v dušnem pastirstvu.

Na značilne znake mladeniške dobe se mora opirati tudi versko delo pri mladeničih. Mora torej obsegati:

1. Delo na razum mladeničev. Treba jim je razširiti in poglobiti spoznanje verskih resnic, ter jim veepiti pravo katoliško svetovno naziranje, ki popolnoma zadovolji njihov razum.

2. Delo na voljo mladeničev. V njih se mora razvijati in utrditi nagnenje, ljubezen in veselje do vsega, kar je dobro in lepo, in njihova volja se mora podpirati z močnimi praktičnimi nagibi. Treba si je tudi pridobiti zupanje in ljubezen mladeničev; in njihovo prosto sodelovanje naj se tako vodi, da tega vodstva pravzaprav ne čutijo.

3. Ker je naša vera nadnaravna t. j. ker ima cilj, ki presega človeške moči in terja dela, ki imajo veljavo in zaslužnje tudi za večnost, morajo se mladeniči tudi navaditi na uporabo nadnaravnih pripomočkov n. pr. na molitev, prejemanje svetih zakramentov, sveto mašo, sploh na pravo versko in cerkveno življenje. In na to delo se mora zaradi njegove važnosti in težave posebna skrb obračati.

II. Kako se naj izvršuje to versko delo?

Versko delo pri mladeničih mora:

1. Vplivati na razum in mladeničem dati svetovno naziranje, ki jih popolnoma zadovolji.

Da se to doseže, mora se versko delo prav izvrševati. Vsako versko delo namreč mora od znotraj delovati, tudi pri otroku. Ne sme se mu podati ničesar, kar bi mu bilo tuje, neprimerno, nesprejemljivo. Saj je človek in kot tak živo bitje. Pri mladeničih je to še posebne važnosti.

Mladeniču se ne sme kar naravnost reči: „Tako je. To je Bog zapovedal. Tako moraš verovati. Drugače prideš v pekel!“ To mladeniča ne zadovolji in mu ne zadostuje. Pri otroku morebiti zadostuje, da se mu razložijo besede katekizma, se mu pove verska resnica in pristavi kaka zunanja avtoriteta; ali pri mladeniču ne. On vpraša: Zakaj?

Na to vprašanje se mu mora dati primeren odgovor. Kako se naj to zgodi, pokažemo na vzgledih.

Mladenič naj n. pr. veruje, da je Cerkev nezmotljiva. Da se o tem prepriča, ne zadostuje samo reči: Tako je zapisano v sv. pismu. To je razodeta resnica. Razum mladeničev hoče več znati, da pritrdi. Pokažemo mu torej iz zgodovine, kako slab je človeški razum. Kolikor mogoče zanimivo mu razložimo duhovne boje človeštva, kako je omahovalo med resnico in zmoto, kako se je slednjič utrudilo in obupalo, da bi mu se kedaj posrečilo spoznati resnico. Tako je bilo razodetje potrebno. Ali sedaj se pa znovič začne prepir, iskanje, zmota in omahovanje. Čista, razodeta resnica se deli, raztrga, krivo uméva in razlaga, zavija. Človeštvo je v negotovosti kakor poprej. Še le vidna, nezmotljiva učeniška oblast nam daje jasnost, gotovost, slast in posest resnice. Tako se notranje prisili mladeniški razum; ne more se ustavljati in izgovarjati.

Še važnejše je tako postopanje pri zapovedih. Mislimo, da je pred vsem treba mladeničem pokazati, kako je ljubi Bog hotel, da spoznajo ljudje zvezo zapovedi med seboj. Po prvem grehu je bil človek preprosto, ubogo, za se obstoječe bitje. Hotel pa je Bog iz teh dveh ljudi ustvariti neskončno razširjen in razdeljen človeški rod, ki naj živi med seboj v delu, v sreči, v miru, v napredku in kulturi. Kaka pot je od Adama do danes! In kaka bodočnost še pride po tisoč in tisoč letih! Kako se lahko s tem vzbudi pozornost in razumnost mladeničev. In sedaj pride druga podoba: Na tem potu človeštva pa nastane vsled naredbe ljubega Boga, ki vse zamisli in na vse strani premisli, tisoč in tisoč težav. Ljudje sami so, ki po svoji kratkovidnosti in razbrzdanosti motijo človeštvo na njegovem potu. In zato da Bog v kratkih besedah nekaj krepkih zapovedi človeštvu kot kažipot na pot življenja. Tako nastanejo zapovedi. Bog varuje z njimi življenje in nadaljuje razvoj človeštva, lastnino, medsebojno delo itd. Zato je Bog dal zapovedi. Preproste so, ali vendar jako obsežne; do najmanjšega kotička, do najskrivnejših misli v srečanju zasleduje Bog vsako motenje cilja.

Ravno tako je treba primernega pojasnila tudi glede izpovedi. Najprej se razloži mladeničem, da je Bog dal duhovnikom oblast, grehe odpuščati ali jih pridrževati. Ali zakaj je tudi zapovedal, da se svojih grehov izpovemo, tudi tistih, katere nas je sram duhovniku razodeti? Proti temu vprašanju stavimo nasprotno vprašanje: Kje pa naj duhovnik reče: Jaz odpustim, in kje: Jaz pridržim. Kako naj razločuje? Ali med bogatinom in siromakom, med knezom in navadnimi ljudmi, med prijateljem in neprijateljem? Ali razsoja po svoji dobri volji? Tako se navedejo pred mladeniškim razumom vsi mogoči slučajji, da preostane samo en pameten slučaj: Vrednemu naj da odvezo, nevrednemu pa ne. Ali kako naj sodi duhovnik, človek, o notranji vrednosti ali nevrednosti? Tudi v tem je slednjič samo eno mogoče: Grešnik naj prostovoljno razkrije svojo dušo. Sedaj lahko duhovnik pametno razsodi.

Moramo torej zadovoljiti razum mladeničev, njegovo pamet pomiriti, da nima nobenega izgovora več, in da je prepričan: Tako mora biti. Zlasti velja to gledé na zapovedi. Ako se posreči mladeniča prepričati, kaj je dobro in kaj je zlo, potem je utrjen en činitelj za delovanje; njegov razum mu da trdno smer. In s tem je za dobro delovanje že veliko pridobljeno!

Čim globlje spoznanje si pridobi mladeniški razum pri takih dokazih in razpravah, čim bolj se mu razodene notranja zveza med zapovedmi in dejanskim življenjem, tem bolje je. Tako si mladenič ne pridobi samo nekaj trdno utemeljenih resnic, temuč celi sestav, posebno svetovno naziranje. Potem podpira resnica resnico.

Napadi na vero v naših časih pa terjajo, da se vera podpre tudi na apologetičen način. Podlaga božjega razodetja se mora torej s posebno skrbjo utrditi v mišljenju mladeničev.

Ali pri mladeničih ne bi bilo priporočati ta-le način postopanja: Mi pravimo tako, nasprotniki drugače. Kdo izmed obeh ima prav? Ako govorimo zmožnostim mladine še tako primerno, se zgodi le prelahko, da ta ali oni poslušalec vsebine nasprotujočih si mnenj dovolj ne umeje in vsled tega na svojo škodo ostane v dvomu. Pri takem bi bil uspeh govora ta-le: Stvar vendar ni gotova; lahko se navedejo proti njej tudi tehtni ugovori.

Zato je boljše razviti in razložiti stvar samo, in ko se je pred poslušalca postavila cela podoba, potem z nekaterimi krepkimi besedami izvajati njen apologetičen sklep. Tako n. pr. se lahko pokaže na čudežni red, ki vlada na nebu in na zemlji, in iz tega izvaja sklep, da mora biti Bog.

Važno je seveda pri tem, da se izve za napade, katerim so mladeniči izpostavljeni. Ako se je vpeljal podučen kurs, v katerem se mladeniči lahko v diskusiji

odkrito izgovorijo, tedaj se prav lahko ve, kako ta stvar stoji. Vobče se lahko reče, da mladeniči v mestih dandanes slišijo in berejo najneverjetnejše stvari.

2. Delo na voljo mladeničev.

Versko delo mora nadalje volji mladeničev dati močne praktične nagibe.

Ne zadostuje samo razum prepričati, to je dobro, ono je hudo; temveč tudi volja mora se navajati, da stori dobro, mora se usposobiti, da zmaguje nad zaprekami strasti.

In to premagovanje ne sme veljati samo za en ali drugi slučaj. Volja mora biti navajena, dobro storiti, mora si pridobiti trdno smer k plemenitemu in nravnemu.

In kako usposobimo voljo, da stori vedno dobro in se varuje hudega?

Pri otroku zadostuje za odločitev volje avtoriteta, izrečna prepoved, strah, kazen. Pri mladeniču pa postane beseda le prelahko prazen glas, avtoriteta izgubi svojo veljavo, strah in kazen zaničuje; in mnogokrat ga vabi ravno prepoved.

Z njegovo voljo moramo drugače ravnati. Prepovedi moramo izpremeniti v zapovedi. Moramo se ozirati na njegova plemenita nagnjenja in stremljenja, in le-ta vzbujati in k delavnosti navajati. Dolžnost mu moramo opisati kot lepo, koristno, plemenito delo, in mu to postaviti pred oči kot cilj, katerega doseči si naj prizadevlje z vso svojo močjo, s pogumom in z veseljem. Saj se navdušuje za vse, kar je veliko, plemenito in težavno. Vojskovati in boriti se, to mu ugaja.

Gotovo spada med najvažnejša poglavja vzgoje mladine, navaditi jo na premagovanje in zatajevanje samega sebe in na notranjo askezo. Ako se je mladenič tega navadil, potem ima svoje moči in strasti v svoji oblasti kot orodje k dobremu.

Ali kako trpko, kako trdo se zdi mladeniški volji „Tega ne smeš! Temu se moraš odreči!“

Zato mu moramo to podati v podobi kake lepe, velike, vzvišene stvari. Ostane še vedno težavno, ostane še vedno trdo — ali to mora že tako biti, sicer se mladenič nikdar ne nauči premagovanja. Stavi se mu lahko nasproti večja moč, nekaj plemenitega, kar postane v mladeniču močnejše, kakor nagnjenje k hudemu.

Pravimo n. pr.: Bog je dal človeku visok namen; naj se povzdigne s svojimi močmi do podobnosti božje, k najvišji popolnosti in slednjič k posesti Boga v večnosti. Od mladega otroka naj izraste do dozorelega moža in naposled do dopolnjenega meščana nebeškega. Ta visoki namen naj doseže s svojim delom in s svojo močjo.

Ali ljubi Bog, ki ga je za to odločil, je storil, da mu to naj ne bo ravno lahko. Zato naj se vojuje in bori. Dal mu je dobre in hude moči, skoraj enako raz-

deljene. Tako nastane boj. Kdo bo zmagal? Glej okrog sebe! Tu leži eden; tam pade drugi! Nista bila vredna, da sta bila rojena; sta živela zastonj. Glej druge, kako se borijo! Vidi se, kakor bi podlegli; zdi se skoraj nemogoče, da bi zmagali! Ali vendar se jim posreči! Kako delaš ti? Ali si na potu zmage ali omahuješ? Bog te gleda itd.

Kako je ravnati s šesto zapovedjo?

Gledé na to zapoved se lahko napačno ali vsaj enostransko ravna, če se le negativno dela in pravi: Nečiste misli, nečisti pogledi so greh, ne smeš brati grdih knjig itd.; bolje bi bilo, če se tudi v tem oziru postavi na pozitivno stališče, iz katerega potem sledijo prepovedi same po sebi.

Ne govorimo tukaj o vprašanju, ali se naj spolni namen človeka mladini razloži in pojasni. V tem so pač sedaj skoraj vsi edini, da se prejšnja metoda, to stvar le prikrivati in se nadležnih vprašanj samo otresti, ne da za vsem vzdržati, ampak da imajo starši, ako se temu vprašanju izogniti ne morejo, dolžnost polagoma in previdno poučiti otroke o naravnem namenu človeka. Nam veljaj tu, da je domača hiša to storila na pravi način. In sedaj stavimo vprašanje: Kako naj dušni pastir, in tudi starši nagibljejo voljo mladeničevo, da izpolnjuje šesto zapoved? Jasno je, da je to delo važnejše kakor pouk o tej stvari. Zakaj pouk brez vzgoje nima vrednosti.

Morebiti bi nastopne misli bile koristne: Ljubi Bog je dal človeku velike in razne in skrivnostne moči, ki so skrite v telesu in v duši. Vsaka moč je od Boga, je čudežna, je sveta in častitljiva. Ako se prav uporabi, ne more nobena moč biti pregrešna.

Te moči se polagoma razvijajo, druga za drugo, najboljše najpočasneje in najpopolneje. Nad vsemi biva neka skrivnost. So moči v človeku, katere pa komaj pozna, komaj sluti. Te moči naj se ne motijo iz radovednosti, se ne smejo rabiti pred časom; sicer bi se izkvarile.

Pred prvim grehom ni bilo nevarnosti, da bi bili ljudje kaj takega storili. Sedaj pa so v nas hude sile in temne moči, ki to v nas poizkušajo. Zato je ljubi Bog sedaj to skrivnost z obleko pokrnil, da le s strahom in s spoštljivostjo na to mislimo.

Razvitek teh moči vodi mimo prepadov in velikega blata. Veliko se jih ponesreči na tem potu. Ne morejo pričakati časa, ki pride tudi za uporabo teh moči.

V kljub temu ima ljubi Bog zaupanje do ljudi in poizkuša vedno iznova, da ljudje srečno in brez škode dospejo do svojega cilja. Da bi to olajšal, je to moč z različnimi varnostnimi naredbami, s postavami in predpisi obdal, tako da na najboljši način to moč varuje. Tako so nastale vse zapovedi in postave o čistosti, o zakonu.

Pokažemo na ta način mladeničem, kako velike, lepe, pametne, težavne in častitljive stvari so zakon in čistost — in jih postavimo njihovi volji kot cilj.

Pozneje ko postane mladenič starejši, se lahko opozori na veliko izpremembo, ki se zgodi, ko postane mladenič mož, oče. To se n. pr. na ta-le način stori: Otroci so navajeni gledati na svojega očeta, ki se po njihovem mnenju ne more motiti, ne lagati, ki ima vselej prav, nima nobene napake in je otroku najvišji vzor. Kako strašno bi bilo, ako bi otrok spoznal: Oče je popolnoma drugačen! Ali živiš sedaj tako, da boš enkrat vreden takega mnenja, ali se vsaj pripravljáš na tako življenje? Ta pogled na cilj zakonskega stanu je posebne važnosti, ker ta cilj terja izredno velike moči in čednosti.

Kadar se govori o izpolnjevanju zapovedi, morajo se mladeniči opozoriti, kako jih naj praktično izvršujejo. Naj se jim dajo navodila za razne slučaje njihovega življenja n. pr. za razne shode, za tovarišije, za berivo in časopise, za vojaško službo, za društva itd. Veliko njih, ki so hoteli dobri ostati, so zašli na stranska pota, ker niso imeli navodila za take razmere življenja, in niso znali, kako zvezo imajo te stvari z božjimi zapovedmi.

Vsaka zapoved ima svoje težavne položaje. Vzemimo četrto zapoved. V naših časih gotovo za mladeniča ni lahko to zapoved izpolnjevati, kakor tudi za dušnega pastirja ni lahko v nekaterih slučajih o njej govoriti n. pr. starši z njimi ne ravnajo pametno; vsi drugi mladeniči so si pridobili več prostosti ali se vsaj tako obnašajo; starši imajo napake, katere jim izpodkopljejo avtoriteto, jim jemljejo ugled.

Tem težavam se ne smemo izogniti. Moramo se same misliti v položaj mladeniča in njegovo dušno razpoloženje; moramo se v svojih govorih v nekem smislu postaviti na njegovo stran: „V tej reči imaš prav, to je težko. Ali glej, to je prava pot. Iz tega in tega vzroka moraš vendar ubogati.“ Ako se tako stori, postanejo mladeniči pozorni.

Važno je tudi, da so večkrat pridige samo za mladeniče. Ako govorimo pred verniki sploh, se nam le prelahko zgodi, da govorimo presplošno, da se ravnamo po večini, po odraslih. Mladenič ima druge misli; za njega je potreben poseben govor. Pri navadnih pridigah ravno za to navadno ne posluša, nima pravega zanimanja, ker se premalo govori o njegovih razmerah. Tako si je tudi razlagati, zakaj malo mladeničev k pridigi prihaja. Prej so to morali storiti; običaj in domača hiša sta jih k temu silila. Sedaj so prosti postali, in sedaj se pokaže, da naša splošna pridiga nima moči, obuditi njihovo zanimanje in jih k pridigi privabiti.

Z mladeniči se mora govoriti resnico. Nič ne pomaga, jim stvari prikrivati, katere že tako poznajo, ali

jih bodo v kratkem spoznali. Tako čutijo, da se smatrajo za odrasle, in da se tako tudi z njimi ravna. In to jim dobro dene.

Najvažnejše pri delu z mladeniči pa je, da si pridobimo njihovo zaupanje in njihovo ljubezen. Kot prijatelji moramo jim ob strani stati, jih voditi, ne da bi to čutili, in na ta način vzbuditi njihovo prosto sodelovanje.

Marsikateri vzgojitelj misli: Moram si pridobiti ugled z znanjem ali z značajem. Gotovo je spoštovanje in občudovanje, katero si s tem pridobi pri mladini, velika pomoč, da ukloni mladeniča pod svoje vodstvo. Ali še več pomagata ljubezen in prijaznost, ki pridobita srce mladeničevo in ga storita voljnega, zavoljo dušnega pastirja vse storiti.

Otrok uboga iz slabosti; mož uboga iz prepričanja, in ker se ukloni izkustvu življenja. Ni boljše šole za pokorščino, kakor je zakon. Mladenič, ki stoji v sredi med otrokom in možem, ne uboga rad. Iz njega kipi moč in zdravje. „Kdo mi kaj more?“ to je njegova najljubša misel. Zavoljo te misli je tako samozavesten, kakor ga večkrat vidimo na cesti. Obnaša se prav robato kakor bi hotel reči: „Kdo mi ima kaj reči?“ In ako ga kdo zavoljo tega odločno zavrne, postane predrzen. Čim bolj robot je, tem lepše se mu zdi. Noče več biti otrok; in to pomeni pri njem: On noče, da bi mu kdo zapovedoval in ga vodil.

In vendar je njemu vodstvo posebno potrebno. Lep zgled za duhovnika v teh razmerah je božji Vzveličar v najsvetejšem zakramentu. Ravno v tistih letih, ko šli in staršem gledé mladine padejo vajeti vodstva iz rok, ko mladenič kakor divji in slep in trmast in poln zaupanja v sebe hoče vihrati ven med svet, pride božji Vzveličar preprosto, brez zgledovanja, ljubeznjivo in prijazno v srce mladeničevo, da krotko in milo, kot prijatelj in svetovalec vzame vajeti vodstva v svoje roke. Tako menimo, naj stori tudi duhovnik, ki je namestnik Gospodov.

Ljubezen in sočutje sta neobhodno potrebna vsakemu, ki hoče imeti vpliv na druge ljudi. Sv. Ignacij Lojolan je mnogokrat poudarjal: Ti ne boš nikdar pričal uma kakega človeka, ako si nisi poprej pridobil njegovega srca. Za mladeniško dobo velja ta resnica v prav obilni meri. In uspeh je velikanski. Isti zarobljenci, ki so ravno kar na cesti grajalca na sirov način zasramovali, so kar izpremenjeni, ako se s posameznimi govori mirno, ljubeznjivo in prijazno. Vse radi sprejmejo, vse pripoznajo, postanejo mehki in se dajo voditi.

Ali avtoriteta, kje pa ta ostane? Ali ni duhovnik pri takem ravnanju preveč prijenljiv naproti lajkom, in še celo naproti napolotrokom? Beseda „avtoriteta“ res zasluži, da se dobro prouči. Kaj pomeni? Kje ima svoje

mesto? Kje se začnejo njeni izrodki in pretiranosti? V katere oblike se lahko odene? Kako si ohrani tisti, ki ima avtoriteto, prav živi čut svoje lastne nezmožnosti in ne vrednosti, da pri izvrševanju svoje avtoritete ne bo v posmeh? — vse to dobro premisliti, je vredno truda in napora. Gotovo mora naše obnašanje tudi naproti mladini biti tako, da gleda na nas in našo službo in našo starost s spoštovanjem. Ali vendar je sedANJI čas tudi stanove in dobe človeškega življenja jako zblížal. Svetni stanovi veljajo za enakovredne z duhovskim stanom. Mladina terja za se neko enakoveljavnost, ki prej ni bila znana.

Na vse to se mora duhovnik ozirati, ako hoče kaj doseči. Mora ravnati z mladeniči kot z mislečimi ljudmi, ki imajo tudi svoje pravice, in jim kot svetovalec prijazno ob strani stati. Mnogokrat bodo naravnost povedali svoje mnenje, včasih se bo zdelo, da hočejo sami imeti vodstvo. Spretnost dušnega pastirja se bo tedaj v tem pokazala, da jih z razlogi, z mirnim nastopom, s prijaznostjo obvlada in ostane njihov vodnik, ne da bi to posebno opazili. Mi moramo, da na kratko povemo, veljavo in prijateljstvo tako zvezati, da prednosti avtoritete ne izgubimo, in vendar privlačno moč prijateljstva popolnoma izrabimo. To doseči je sicer težko, ali ni nemogoče.

Tu-sem naj postavimo nekaj pravil za praktično uporabo.

Potrebno je, da je duhovnik v zvezi s starši mladeniča. V domačih razmerah mladeniča še le prav spozna in ga razume popolnoma. Domačo hišo naj izrabi za dušno pastirstvo pri mladeniču. Ali mnogokrat je priporočati, da mladeniča ne pokarajo starši. Ako se n. pr. duhovnik pritoži pri starših, da mladenič ne pride več k svetemu obhajilu, doseže morebiti na zunaj, da mladenič zdaj pa zdaj zopet pride. Ali na znotraj si ga je morebiti odtujil; v kratkem izostane popolnoma. S tem, da ga je skušal prisiliti, je vse pokvaril. Naj z mladeničem sam govori, ali naj ga ne kliče radi tega. Ob priložnosti se že najdeti. Pogovarjata se o raznih stvareh in kmalu se najde povod, da ga prijazno vpraša: „Zakaj si izostal?“ In v prijaznem pogovoru bo lahko priznal svojo napako in bo obljubil: „Bom že zopet prišel“, in bo najbrž tudi držal svojo besedo.

Nikdar ne sme dušni pastir proti mladeniču izrabiti kake ovadbe. Ničesar mladina toliko ne sovraži kakor ovajanje. In naj je kateri izmed njih tudi kaj prav hudega storil, pa je vsled ovadbe dobil kako kazen ali ukor, stopijo hitro vsi na njegovo stran. Ovajalstvo se mladini hujše zdi kakor najhujši pregrešek.

Ako se dogodijo prestopki, naj bo zelo usmiljen in potrpežljiv. Naj se nikdar ne da premagati od prve jeze, in naj jih ne presoja s stališča odraslega človeka. Pri dobri volji najde mnogokrat kot vzrok nepremišljenost

in zunanje okoliščine, slabo voljo pa in zlobnost le redko-krat. Tudi pri tistih, ki se na prvi pogled dozdevajo sirovi in napačni, se najde, ako se natančneje ogledajo, dobro jedro in plemenito srce. Navaja naj tudi starše k potrpežljivosti, prizanesljivosti, k prijaznemu ravnanju z otroki. Kolikokrat odbijejo otroke z vednim ropotanjem, godrnjanjem in psovanjem bolj in bolj od sebe! Kakor Bog ravna z nami ubogimi ljudmi, proti katerim je neskončno usmiljen, enako naj tudi mi ravnamo z ljudmi, zlasti z mladino.

Treba je potem na primeren način delati na to, da se mladenič zave svojega pregreška. Ostro ga karati, psovati ga, pred drugimi ga ponižati niso primerna sredstva. Mila beseda pa n. pr.: „Tega si ne bi bil mislil!“ „To jaz obžalujem!“, v kateri se kaže tudi visoko spoštovanje do njega, bo pač redkokedaj ostala brezuspešna. Tako se odpre mlada duša, da sama uvidi: „Tako ni bilo prav“. S ostrim ravnanjem pa dosežemo mnogokrat samo to, da volja zapre tudi vrata do razuma.

Če je neobhodno potrebno, da se mladenič kaznuje n. pr. izključi iz mladeniške družbe, naj se to zgodi v ljubezni. Zato je boljše, mu to povedati ustno, kakor pismeno naznaniti. Pri ustnem razgovoru se mu lahko pove: „Žal, da moram to storiti. Sem dolgo premišljeval. Storim to jako nerad. Ostanem tudi sedaj tvoj prijatelj!“ In naj se v resnici tudi odslej občuje z njim tako, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo. Ako se poboljša mladenič, se mu naj vse odpusti, in se lahko zopet sprejme v družbo.

Prav dobro je, mladeniče uporabiti kot pomočnike pri vzgoji drugih. Misel, da tudi on sodeluje, ga prešine, in zato gleda, da se sam varuje napak. Seveda se mora to zgoditi v pravih mejah. Mladenci se pri tem veliko naučijo. Na mladeniče napravi velik vtis, ako kateri izmed njih, morebiti prav živahen mladenič, kaj nasvetuje ali odsvetuje. Razen tega imajo nekateri starejši med mlajšimi poseben ugled. Take moči naj se uporabijo!

Pri mladeniških družbah je potrebno nadzorstvo n. pr. pri obhajilih, društvenih shodih itd. Ali nadzorstvo ne sme biti nadležno; in duhovnik mora dobro premisliti, kako daleč sme segati, da ni v škodo, ampak v korist.

Dobro sredstvo, da se mladenič ohrani na pravem potu, je dobra tovarišija. Tovarišija ima v življenju ljudi in zlasti mladine velik vpliv. Poduk o dobri tovarišiji in svaritev pred slabimi tovariši je važno poglavje dušnega pastirstva. Ako duhovnik dobro dela, je cela mladeniška družba dobra prijateljska zveza, ki ima svoje dobre nasledke za celo življenje. Dober duh, ki vlada v taki družbi, se potem prenese na vse društvenike.

Prav priporočati je tudi, da možje iz raznih stanov v družbah z mladeniči občujejo. Na mladeniče napravi vedno dober vtis, ako jim drugi odraščeni, tudi

iz boljših stanov, ravno isto povejo, kakor duhovnik. Delavske mase hočemo povzdigniti k drugim stanovom. Ali med delavci najdemo še veliko sirovega, neplemenitega. V tem so višji stanovi res na boljšem. Če pa pridejo ti med mladeniče delavskega stanu, se ti lahko od njih veliko naučijo, oni pa si lahko tako dobijo vpogled v dušo ljudstva, ki jim v svojem času izredno prav pride.

3. Nadnaravni pripomočki.

Posebna vrsta verskega dela izvira iz nadnaravnega značaja naše svete vere. Vsak katoličan pozna sredstva, po katerih si pridobi nadnaravne moči odrešenja za versko in nravno življenje. Taka sredstva so molitev, sveti zakramenti, sveta maša itd. Prava uporaba teh pripomočkov spada med najbistvenejše cilje verskega dela. Pri mladini, ki je iz šole odpuščena, pripravlja to delo za versko in cerkveno življenje v ožjem pomenu posebne težave in posebne dolžnosti. Na to delo se mora torej posebna skrb obračati.

Ni časa v človeškem življenju, v katerem se človek tako malo zmeni za molitev, ali sploh tako malo misli na to, da mu je sveta vera potrebna, kakor je mladeniška doba s svojo prešernostjo. Otrok ima veselje do molitve. Mož se uči v trdih stiskah življenja in v skrbeh za svojo obitelj moliti in Boga pomoči prositi. Mladenič pa je zdrav, močen in ima veliko opraviti, zakaj naj bi molil? Njemu se ne ljubi klečati, kakor klečijo otroci; njemu se zdi višje in bolj možato, manj pobožen biti. Tako ne moli več zjutraj in zvečer, ali pa prav kratko in površno. Ob nedeljah si izbere najkrajšo mašo, in tudi pri njej je le napol zbran, stoji blizu cerkvenih vrat, brez molitvenika itd. Večkrat k izpovedi ali k obhajilu hoditi, se je hitro odvadil, ko je iz šole izstopil; obojno mu je nadležno.

Temu nasproti pa je z vsemi močmi delati na to, da se mu molitev in prejemanje svetih zakramentov zopet priljubita.

Potreben predpogoj za to delo je, da se mladenič že v šoli nauči gojiti notranjo molitev, razumeti sveto mašo in se med njo primerno vesti, da se uči spoznati to kot nekaj dobrega in tolažljivega. Sicer se mora tega sedaj naučiti.

V mladeniški dobi pa se mora pokazati, v kaki zvezi je molitev z njegovim življenjem. Sredi boja, sredi strasti, ki mu grozijo od vseh strani, mu lastna moč ne zadostuje. Za svoje delo, za svoje vojskovanje, za svoj cilj potrebuje pomoči od zgoraj. Zato moli, zato uporabi nedeljo, zato daruje pri sveti maši samega sebe, zato išče pomoči v zakramentu pokore, zato prejema najsvetejši zakrament.

Sploh se mu naj Vzveličar stavi prav blizu pred oči. Pokaže se mu naj kot človek, kot prijatelj v svoji vzvišeni osebi; popiše se mu prav živo njegovo človeško

življenje in razloži, kako podobno je to življenje mladeničevemu življenju.

V pridigi se mora duhovnik ozirati tudi na mladeniče. Naj govori o predmetih, o mislih, s katerimi se mladeniči vedno bavijo. Pridigar naj omeni ugovore in težkoče mladeničev; potem mladeniči radi poslušajo. Vse, kar je psihologično, vzbudi njihovo pozornost. Kako postane iz malega začetka veliko v čednosti in v grehu, to jih zanima.

Iz p o v e d naj duhovnik mladeničem olajša, kolikor je mogoče. Pri izpraševanju bodi jako previden, da jim izpoved ne postane nadležna. Ravna naj z njimi kakor z odraslimi, ki že sami odločujejo o svoji bodočnosti. Kaže naj jim, kako je vse pametno v čednosti, in kako je vse škodljivo pri grehu. Naj izkuša spoznati vzroke in razvoj greha; potem jih bo mnogokrat s par besedami lahko zopet nazaj pripeljal na pravo pot. Mora tudi mladino poučiti, da ne bo samo tega pravila, kar se je od drugih naučila, ali da se ne bo zanašala na vprašanja izpovednikova, ampak naučiti jo mora, da sama govori, sama razodevlje svoje stanje, svoje vojske itd. Na noben način pa je naj ne krega, naj je ne kara, temveč naj pripozna, kar je dobrega na njej; izvzet je pri tem seveda le greh. Sploh mladeničem naj izpoved ne bo nekaj tujega, naj jim ne bo breme in neka sila, ki od zunaj na nje pritiska; temveč naredba božja, ki jim je priljubljena, jim daje tolažbo, pri kateri sami sodelujejo in se od greha odvrčajo.

Skupna obhajila so dobra in jako priporočati radi lepega zgleda. Ako pa smo prepričani, da gre mladenič iz lastnega nagiba k svetemu obhajilu, in se ne da rad siliti k skupnemu svetemu obhajilu, mu seveda tega ne vzamimo za zlo.

Zastran molitve v pričo drugih n pr. pri obedu, zastran zdržanja ob petkih po gostilnab, o molitvi po vojašnicah naj se poučijo. Morajo znati, kaj je v takih izrednih slučajih dolžnost in kaj ni dolžnost. Ako s svojimi primitivnimi predstavami, katere so si pridobili v ljudski šoli, pridejo v take položaje, in si ne znajo pomagati in potem vsled napačne vesti mislijo, da so se pregrešili zoper zapoved, se je njihova moralna moč in dobra navada precej omajala.

Prav važno je, da se mladeniči popolnoma uživajo v cerkveno življenje. Morajo imeti veliko spoštovanje do Cerkve, jo smatrati kot neobhodno potreben pripomoček, da se pride h Kristusu. Zlasti se mora v naših časih to zgoditi, ker se tolikrat pobija nezmotljivost Cerkve v verskih in nravnih stvareh. Zato se mora mladina o tem nauku temeljito prepričati.

4. Druga vzgojevalna sredstva.

V sedanjih razmerah človeške družbe ne smemo prezreti nekaterih vzgojevalnih sredstev, ki so sedaj posebno aktualna. Med temi sredstvi imenujemo:

a) Tiste čednosti, ki urejujejo naše razmerje do drugih ljudi.

Kakor smo že prej omenili, se v mladeniču pripravlja in razvija prihodnji mož, ki naj razširi svojo ljubezen in svojo moč tudi na druge ljudi. To svojstvo se mora v mladeniču gojiti in pospeševati.

Mladenič čuti v sebi potrebo prijateljstva, medsebojnega zaupanja. Pri prijateljstvu pa so dobri in slabi poti. Moramo ga naučiti, da razločuje med ljudmi. Ne sme vsakemu zaupati, temuč samo tistemu, katerega je preizkusil. Moramo ga poučiti o mejah prijateljstva, da ne sme nikdar prijatelju na ljubo kaj pregrešnega storiti. Moramo ga tako utrditi, da v kljub prijateljstvu ohrani svojo lastno voljo.

Starejšim mladeničem mnogokrat ne moremo braniti, da se pred časom zanima za kako nevesto. Vendar ga moramo pravočasno poučiti, da naj ima spoštovanje pred mladenkami, da ne izrablja njihovih slabosti, da se proti njim obnaša pošteno in zdržno.

Takega mladeniča moramo pripravljati na prihodnji zakonski stan.

Zato mora se navaditi, da lepo z drugimi ravna, da občuje ne samo s tistimi, ki mu ugajajo, ampak tudi s tistimi, ki so mu nadležni, nesimpatični. Mora se mu pokazati potreba, da ublaži vse, kar je trdega, sebičnega in svojevoljnega v njem. V zakonu terja krščanska postava toliko ljubezni in potrpljenja, da moremo to pričakovati le od mladeniča, ki se je v teh čednostih utrdil vsled večletne primerne vzgoje.

Mladeniči morajo se opozoriti, da bodo morebiti enkrat kot očetje vzgojitelji svojih otrok. Oče pa je vzor in zgled za otroka. Otrok gleda nanj in opazi vse na njem. Kakor oče stori, tako ga otrok posnema. Gorje, ako ni na očetu vse dobro in prav! Tako vzbudimo v mladeničih spoznanje, kako važno je, se naučiti prave vzgoje.

Mladeniči se morajo pripravljati na poznejše delovanje v občini, v državi, v cerkvi, v karitativnem in družabnem življenju. Moramo jih prepričati, da je to delo za druge ljudi njegova moralna dolžnost. Moramo jih naučiti discipline ali rednosti, pokorščine, požrtvovalnosti, odgovornosti, skrbi za občni blagor. Moramo jim pokazati, da je lepo, ljudi, ki niso dobri, ki nočejo kaj slišati o naši pomoči, obiskati, prijazno z njimi govoriti. V domači hiši naj se učijo s starši lepo izhajati, za nje delati, jim življenje lajšati. Društveno življenje s svojimi prijateljskimi in neprijateljskimi razmerami in s svojimi službami mora pomagati pri tej vzgoji. Ako se prav uporabi, lahko postane velika šola za vzgojo v občevanju z ljudmi, in za splošno koristno delo.

V sedanjem času se mora mladeniču socialno mišljenje in delovanje pokazati kot dolžnost in pravica. „Ti

moraš držati s svojimi stanovskimi tovariši! Smeš zahtevati svojo pravico, toda v potrebnih mejah! Cilj pa ti mora vedno ostati mir z delodajalcem!“

Čimbolj vcepimo mladeničem smisel za ljubezen, dobrohotnost in delo za druge ljudi, tembolj omejimo njihovo nebrzdano sebičnost in poželenje se „izživeti“, ki je vir vseh grehov.

b) Da mladeniči po dobrem začetku ne zajdejo polagoma od pota dobrega, zdravega razvoja, naj se

a) razločuje pri napakah mladeničev vzrok in učinek. Mnogokrat se zgodi, da se udari po učinku, ali vzrok se ne zadene. N. pr. mladenič je vedoželjen, je radoveden. Hoče brati! To je vzrok. Ker nima vodnika, bere vse, tudi malovredne stvari, celo nenravne. Polagoma se v njem vzbudi nečisto poželenje. To je učinek. Dušni pastir ne sme samo delati zoper nečistost pri mladeniču, temveč se mora brigati tudi za vzrok, in vedoželjnost mladeniča spraviti v pravi tir. To pa se ne zgodi samo s prepovedjo slabih knjig, ampak se mu morajo tudi dobre knjige v roke dati.

Drugi slučaj. Po dokončanih šolah se vzbudi v dečku silno poželenje po prostosti. V šoli je bil otrok, katerega so absolutno vladali; moral je molčati, mirno sedeti, ni smel ne črhniti, kakor kak neumen deček. Sedaj pride v trgovino, v delavnico ali v tovarno. Dela z odraslimi, ima pravice, stopi v društveno vodstvo, govori o plačah in o ravnanju z delavci. Hiter, velik prehod! Prehod, ki posebno ugaja njegovemu sedanjemu razvoju. Beseda „prostost“ postane sedaj njegov malik. Postane svoj gospod, ne da si nič več reči. Na cesti je razposajen, ne iz ljubezni do sirovosti, ampak ker hoče pokazati: „Jaz sem prost; nihče mi ne more kaj! Storim, kar hočem!“ On prenese to prostost na domačo hišo. Za ukaze staršev se ne zmeni več, tudi kaznovati se ne da. In ako starši ostanejo pri starem patriarhaličnem redu, postane mu domača hiša muka. Prej ali slej se od nje odtrga; ali pa živi v hiši kot trmoglavež in trinog. Ne nepokorščina, ne pomanjkanje ljubezni do staršev, ne sirovost na cesti so napake, proti katerim je treba delati. Njegove želje po prostosti se je treba lotiti; tam ločiti dobro od slabega, tam pomagati mladeniču. Ako je vzrok na prav način odstranjen, odpade hitro tudi učinek.

Tretji slučaj. Ob nedeljah vidimo mladino zabavati se na ne ravno spodoben in pameten način, pri cerkvenih shodih, v prijateljskih družbah, na plesiščih. Kdo jih je učil te zabave iskati in ljubiti? Domača hiša jim ni nudila ob nedeljah ničesar več; njej so se odtujili. Njihova moč, njihova živahnost, njihov prosti čas ni našel opravila in vežbališča. Tako so segli po najbližjem, kar se jim je nudilo, vsiljevalo; in še le polagoma se je v njih vžgalo poželenje po dvomljivih

nasladnostih. Kdor jih hoče ozdraviti, mora ne samo govoriti proti razveseljevanju, temuč tudi njihovi mladeniški moči dati primerno nadomestilo.

Mnogokrat obračamo po nepotrebnem veliko moči na poboljšanje mladine brez koristi, ker ne poznamo vzroka njenih pregreškov. Najdemo vzrok, ji lahko hitro pomagamo.

β) Drugo pravilo je s prvim v tesni zvezi in se glasi: Moramo gojiti naravne ali boljše rečeno, zemeljske čednosti in se moramo ozirati na obstoječe razmere, ker so temelj, mnogokrat neka sila, ki primora mladeniča k delu.

Tako n. pr. se ne moreta dovolj priporočati varčnost in dobro gospodarstvo z denarjem. Izkustvo uči, da kjer ni pravega varčevanja, je tega krivo pijančevanje ali pa grešno znanje. V taki zvezi je varčevanje z nravnim življenjem! Kdor varčuje, je popolnoma drugačen človek, kakor tisti, ki v gospodarskem oziru tja v endan živi. Pri varčevanju je cela vrsta pregreškov in grehov izključenih. Služimo torej tudi vzgoji, ako pospešujemo varčevanje. Ali skoraj še je važneje, da se mladina navadi zapisovati dohodke in stroške in ob koncu leta napraviti zaključek s primernimi sklepi.

Sem spada tudi uživanje alkohola. Koliko bede, pa tudi koliko npravne izprijenosti povzroči ta sovražnik človeške družbe! Katera čednost se more razvijati pri pijancu? Boj proti preobilnemu uživanju alkohola je tudi boj za krščansko življenje. Preden se vzbudi poželenje po pijači in se najde priložnost, morajo se mladeniči poučiti o gospodarskih, zdravstvenih, socialnih posledicah alkohola, inse jim mora vcepiti tak stud pred njim, da se ga že iz početka varujejo. Odporna sila zoper alkohol mora že biti v mladeniču, preden se mu bliža kaka nevarnost, vdati se tej strasti.¹

Nevarna ura za mladeniča je, kadar gre od doma v tujino. Ako se ga tam loti domotožje, ako tam, nič hudega sluteč, vsakemu človeku, vsaki hiši in vsakemu veselju zaupa, ako tam pride v izkušnjave in priložnosti, katerim se njegova do sedaj dobra, nepokvarjena, nesamostojna volja ne more ustavljati, bje mnogokrat za mladeniča ura žalostnega izprijenja. Zato je dolžnost dušnega pastirja poskrbeti, da se ti mladeniči vpeljejo v katoliška društva, ki naj posredujejo pri najemu primerne stanovanja. V teh društvih naj stopijo v vrste katoliških delavcev in posredno v najbližjo dotiko z duhovnikom.

Hud čas za mladeniča je čas vojaškega stanu, Ima ta stan brez dvoma veliko koristi za zdravje in vzgojo mladeniča. Ali koliko škode mu tudi lahko po-

¹ Ecclesiae Lavantinae Synodus dioeciesana anno 1903 coadunata. Marburgi, 1904. Pagg. 263—273.

vzroči! Koliko škode pri tem trpijo pobožne vaje, koliko izkušnjav se mu vsiljuje zoper nravno življenje, kako trdo se mora preizkusiti njegova pokorščina in njegovo spoštovanje do avtoritete. Proti hudim nasledkom se morajo zavarovati s podukom, z utrjenjem volje, s poglobljenjem pokorščine.¹

O zakonu smo že mnogo govorili, ali vendar ga moramo tudi na tem mestu omeniti. Če se zakon sklene, se s tem uvedejo določne, neizpremenljive razmere, ki odločilno vplivajo na poznejše nravno in versko življenje. Mislimo si zakon brez premoženja, brez smisla za gospodarstvo, brez zdravja, brez značaja, brez prave starosti, ali celo brez enakosti vere, kako pogubonosno mora v zakonu postati življenje doslej pridnega človeka. Za to se mora naše dušno pastirstvo tudi pobrigati za naravno, zemeljsko podlago zakonskega stanu. Pouk mladine, ženina in neveste, v vseh imenovanih stvareh zakona mnogo koristi njihovi nravni in verski bodočnosti². Poskrbimo za pametne, zdrave zakone, potem bodo zakonec lahko ostali pridni in dobri.

Ne pozabimo torej nikdar: Za pravo nravnost je treba naravne podlage, naravnih čednosti in dejanskih razmer, katere mora dušni pastir poznati, in katerih ne sme zanemarjati.

Bolj in bolj nam torej mora stopiti pred oči spoznanje: Mi moramo z drugo močjo in z drugimi sredstvi delati pri mladini kakor doslej! Skrb za mladino nam mora biti dobro začrtana in v velikih obrisih zasnovano kulturno delo, v katerem je vera duh in jedro. Moramo stopiti na vsako polje mladeniškega gibanja, moramo imeti na vseh poljih dobro podučene delavne moči. Ako se tega dela resno in odločno ne lotimo, se bodo osnovala druga središča za mladinsko gibanje. Če pa se oprimemo tega dela z vsemi močmi, bomo tudi kaj velikega dosegli!

Naj nas torej vedno vodijo pri tem delu besede svetega očeta Pija X., katere so izpregovorili v odgovor na adresu deputacije osrednje zveze katoliških mladeniških zvez na Nemškem dne 24. oktobra 1909: „Želim vam srečo in zahvaljujem vas iz srca, da se brigade za našo mladino. Vi nasledujete tako stopinje božjega Vzveličarja. Ako skrbite za mladino, ki je v nevarnosti, jo krepite na telesu in na duši, jo varujete pred nevarnostmi, katerim je izpostavljena zlasti v naših dneh, tedaj posnemate zgled Jezusa, ki je otroke vabil k sebi, jih objemal, poljubljal in blagoslavljal. Mladina je up prihodnosti. Vse, kar storite za njen telesni in dušni blagor, služi vzveličanju njih neumrjočih duš. Zato bo Gospod vaša prizadevanja blagoslovil in vam podelil preveliko plačilo.“

¹ Synodus dioeclesana Lavantina anno 1906 concita. Marburgi, 1907. Pagg. 233—255. — ² Synodus dioeclesana Lavantina anno 1906 concita. Marburgi, 1907. Pag. 227.

B.

Vprašanja in predlogi, stavljeni na pastoralnih konferencah.

1. Konferentisti prosijo, da bi prečastiti kn. šk. ordinariat izposloval popolni odpustek za celi teden o praznikih presv. Sreca Jezusovega in Marijinega. — Ne kaže.

2. Konferentisti prosijo, da se oskrbi avtentna izdaja cerkvenih določb o orglah in orglanju za organiste.

Se je zgodilo z izdajo knjižice „Orgle v cerkvah Lavantinske škofije“, ki je ponatisek iz Cerkevnega ukaznika za Lavantinsko škofijo z dne 5. januarja 1911, števil. I. odst. 1. str. 1—23.

3. Konferentisti predlagajo: Orglarska šola se naj preloži iz Celja v Maribor, ali pa se naj ustanovi v Mariboru posebna orglarska šola, kjer bi imeli učenci priložnost se naučiti anatomije orgel, poslušati vzorno cecilijansko petje in koral in bi se tudi laglje in strožje nadzorovali.

Morebiti se uresniči misel, ki se je že večkrat preudarjala v odborovih sejah Cecilijinega društva v Mariboru

4. Konferentisti prosijo, naj bi prečastiti kn. šk. ordinariat omogočil, da bi se pred vsakokratno birmo poslal strokovnjak po dekaniji, ki bi naj pregledal in popravil posamezne orgle, ker bi se na ta način izognili večjim stroškom in daljšnjemu morebitnemu zanemarjanju orgel.

Glej: Cerkevni ukaznik za Lavantinsko škofijo, 1911, I. odst. 1, str. 22.

5. Prečastiti kn. šk. ordinariat se prosi, da izposluje za našo škofijo oficij in mašo bl. Eme, naše rojakinje, kateri ste posvečeni v škofiji ena župnijska in ena podružna cerkev, in istotako Saneti Stanislai Kostkae, ki je poleg sv. Alojzija tudi patron naših mladeniških Marijinih družb.

Se bo deloma zgodilo.

6. Konferentisti prosijo prečastiti kn. šk. ordinariat, da dovoli, da lahko na tuje gredoči naši delavci že pred določeno velikonočno dobo opravijo sv. velikonočno izpoved, kadar jim ni mogoče odložiti odpotovanja do one dobe.

Glej: Anton Zupančič, Duhovno pastirstvo, § 203, str. 694 ali pa: P. Ignaz Schüch, Handbuch der Pastoral-Theologie. Achte Auflage. § 284, str. 674.

7. Konferentisti prosijo, da se v direktoriju v uvodu uvrsti opomba, kedaj se lahko ob prvih petkih v mesecu opravi slovesna votivna sv. maša v čast presv. Sreca Jezusovemu.

Se bo zgodilo.

8. Konferentisti prosijo, da se v smislu želje zadnje sinode (Syn. dioec. Lav. 1906, pag. 539) prej ko slej vpelje v dijaškem semenišču in v bogoslovnici Marijina družba, da dobimo mladih gospodov, ki bodo imeli res smisel za prevažne Marijine družbe.

Kn. šk. ordinariat bi veselilo, če bi se želja uresničila.

9. Cenilna komisija za osebno dohodnino nalaga župnikom v Rogaškem okraju davek od glavnice, ki so prosti cerkveni denar ali denar ubožnega zavoda ali katihetska remuneracija za kaplane. Konferentisti prosijo, da bi prečastiti kn. šk. ordinariat posredoval pri dotični oblasti, da bi bil iz vsake dekanije en duhovnik ud cenilne komisije vsaj s posvetovalnim glasom.

To se zgodi, če se izvolijo. Na mnogih krajih so že duhovniki v cenilni komisiji.

10. Konferentisti izražajo željo, da se da priložnost gg. bogoslovcem in učencem na orglarskih šolah, da se poučé o tehniki orgel.

Se bo zgodilo.

11. Predlaga se, naj prečastiti kn. šk. ordinariat vpliva na c. kr. okrajno glavarstvo v Slovenjgradu, da se v komisijo za osebno dohodnino izvoli vsaj en duhovnik.

Glej odgovor pod števil. 9.

12. Konferentisti prosijo, da se prej ko mogoče izda novo „Sv. opravilo“ in nova evangeljska knjiga.

Evangeljska knjiga je že pripravljena in se bo po Velikinoči začela tiskati.

13. Konferentisti prosijo, da bi se smele uradne vloge konformirati uradnim vlogam svetnih oblastij gledé oblike, da se doseže enakost.

O tem se bo razpravljalo na letošnji škofijski sinodi.

14. Konferentisti prosijo, da prečastiti kn. šk. ordinariat blagovoli dati navodilo, kako se je ravnati gledé

postave z dne 16. decembra 1906, ki govori o zavarovalni dolžnosti privatnih uslužbencev, katerim bodo ponekod tudi organisti pripadali.

Ne kaže; v posameznih slučajih se pa itak da potrebno navodilo.

15. C. kr. deželni šolski svet v Gradcu je izdal dne 14. novembra 1908, števil. 3⁸⁹⁹/₈ na vsa šolska vodstva odlok gledé zaklepanja cerkvenih vrat med šolsko sv. mašo z naročilom, da naj šolska vodstva v sporazumu z župnijskimi uradi delajo na to, da se vrata ne bodo več med sv. mašo zaklepala.

Zbrani konferentisti prosijo, da blagovoli prečastiti kn. šk. ordinariat pri c. kr. deželnem šolskem svetu izposlovati, da se bodo enaki odloki le v konkretnem slučaju — če je sploh kje v škofiji bil — in le prizadeti šoli, kakor tudi prizadetemu župnijskemu uradu potom prečastitega knezoškofijstva izdajali.

Ni dovolj jasna stvar, o kateri je tu govor.

16. V škofiji je že mnogo Marijinih in drugih mladeniških cerkvenih družb. Da bi že obstoječe še bolj oživele in se ondi, kjer bi še bilo treba nove razmeram primerne osnovale, naj prečastito knezoškofijstvo nalašč ad hoc milostno sestavi posebno osrednje vodstvo, ki bo to zadevo pospeševalo.

Se bo zgodilo na letošnjem škofijskem zboru.

K 24 pastoralnim konferencijam je prišlo 353 dušnih pastirjev, ki so se s hvalevrednim zanimanjem udeleževali pogovorov zastran pastoralnih vprašanj. Tri duhovniki svoje odsotnosti niso opravičili in zato se z vso resnobo opozorijo na 16. poglavje druge škofijske sinode l. 1896. (Gesta et statuta Syn. dioec. Lav. anno 1896 celebratae. Marburgi, 1897. Cap. XVI).

Pastoralni konferenčni zapisniki se naj zmeraj semkaj predložijo do 1. avgusta tekočega leta, da se more sklepni zapisnik pravočasno sestaviti in tiskati.

26.

Odlok svete kongregacije za oskrbo zakramentov o starosti prvoobhajancev.

(Cerkveni zaukaznik za Lavantinsko škofijo, 1910, XII. odst. 102).

Náša škofijska sinoda leta 1906 (Syn. dioec. Lav. anno 1906 concita et facta. Marburgi, 1907. Cap. CXIX) je priobčila odlok svete konciljske kongregacije „Sacra Tridentina Synodus“ z dne 20. decembra 1905 o pogostem in vsakdanjem prejemu svetega obhajila in je obenem dala modra navodila, kako naj duhovniki in verniki ustrezajo v istem odloku izraženi želji svetega očeta. Od tistih dob se opazuje z veseljem, da pristopajo

verniki v zmeraj večjem številu k mizi Gospodovi ter tako pripomagajo, da se uresničuje geslo svetega očeta „vse prenoviti v Kristusu.“ (Efež. 1, 10).

Da bi pa tudi nedolžna mladina vedno bolj postajala deležna milostij, ki izvirajo iz zedinjenja z božjim prijateljem otrok, z Jezusom Kristusom v najsvetejšem zakramentu altarja, je izdala sveta kongregacija za oskrbo zakramentov dne 8. avgusta 1910 odlok o starosti

prvoobhajancev, ki je razveselil ves katoliški svet in ki se glasi tako-le:

Kako posebno ljubezen do malih je gojil Kristus na zemlji, izpričuje jasno sv. evangelj. Med njimi bivati mu je bilo veselje; njim je po navadi roke pokladal, pa jih je objemal in blagoslavjal. Vznevoljen pokara učence, ki so jih odganjali, z resnimi besedami: „Pustite otročičem k meni priti in nikar jim ne branite, zakaj takih je božje kraljevstvo!“ (Mark. 10, 13. 14. 16). Kako visoko pa je cenil njihovo nedolžnost in čistost srca, je dovolj pokazal, ko je otroka k sebi poklical in rekel učencem: „Resnično vam povem, ako niste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljevstvo. Kdorkoli se torej poniža kakor ta otrok, ta je večji v nebeškem kraljevstvu. In kdor sprejme katerega takega otroka v mojem imenu, mene sprejme.“ (Mat. 18, 3. 4. 5).

Spominjajoč se tega, si je katoliška Cerkev od svojega začetka sem prizadevala, otročiče voditi h Kristusu s svetim obhajilom, ki ga je navadno delila tudi dojenčkom. To se je vršilo, kakor je bilo skoraj v vseh obrednih knjigah tja do 13. stoletja zapovedano, pri krstu, in po nekod se je ta običaj ohranil še dalje; pri Grkih in Orientalcih je še v navadi. Da pa se prepreči nevarnost, da ne bi zlasti dojenčki izbruhali posvečenega kruha, postalo je v začetku običajno, takim deliti sveto obhajilo samo pod podobo vina.

Pa ne le pri svetem krstu, marveč tudi pozneje so se otročiči večkrat nasičevali z božjo hrano. Po nekaterih cerkvah je bila namreč navada, otročičem deliti sveto obhajilo neposredno za duhovščino, po drugih so jim po obhajilu odraslih dajali preostale svete kosce. Ta običaj se je kesneje v latinski Cerkvi odpravil, in začeli so otroke pripuščati k mizi Gospodovi še le tedaj, ko so prišli nekoliko k pameti ter si pridobili nekaj znanja o presvetem zakramentu. Ta novi od nekaterih krajevnih škofijskih zborov že sprejeti red je bil od IV. splošnega cerkvenega zbora v Lateranu leta 1215 slovesno potrjen in podprt s tem, da se je proglasil sloveči 21. kánon, v katerem se vernikom, brž ko so dospeli do starosti spoznanja, zaukazuje zakramentalna izpoved in sveto obhajilo s temi-le besedami: „Vsi verniki obojega spola naj se, ko so dosegli leta spoznanja, posamezni vsaj enkrat v letu prav izpovejo vseh svojih grehov postavljenemu izpovedniku, pa naj si prizadevljejo naloženo pokoro po svojih močeh opraviti in naj vsaj o velikonočnem času zakrament presvetega rešnjega Telesa pobožno prejmejo, razen če se jim po nasvetu njihovega izpovednika iz kakšnega pametnega vzroka zdi potrebno, da se ga prejeti ta čas zdržijo.“

Tridentinski zbor (sess. XXI. De communione, c. 4) pa, ne da bi kje zavrgel staro navado, otročičem deliti sveto obhajilo, še preden so prišli k pameti, je Lateranski

odlok vnovič potrdil, tiste pa, ki bi bili nasprotnega mnenja, izobčil z besedami: „Ako kdo taji, da je vsak posamezen vernik obojega spola, kadar doseže leta spoznanja, vsled zapovedi matere svete Cerkve dolžen enkrat v letu, vsaj o velikonočnem času, prejeti sveto rešnje Telo, bodi izobčen.“ (Sess. XIII. De Eucharistia, c. 8, can. 9).

Vsled tega še vedno veljavnega odloka Lateranskega so torej verniki, kakor hitro pridejo do let spoznanja, dolžni vsaj enkrat v letu prejeti zakrament svete pokore in svetega rešnjega Telesa.

Pri določanju starosti, ki je za pametno spoznavanje potrebna, pa se je v teku časa vrnilo nemalo zmot in obžalovanja vrednih razvad. Nekateri so menili, da se naj določi druga starost za prejem zakramenta svete pokore in druga za prejem presvetega rešnjega Telesa. Za pokoro so sicer smatrali tisto starost za pravo, v kateri more otrok razločevati dobro od hudega in torej grešiti; za sveto obhajilo pa so terjali poznejša leta, v katerih je omogočeno temeljitejše poznanje verskih resnic in bolj dozorelo pripravljanje na duši. In tako so vsled različnih krajevnih navad in človeških naziranj določili po nekod starost od 10 do 12, po drugod pa 14 in še več let, ter so izključili dečke in deklice ali celo mladeniče in mladenke pred to zaukazano starostjo od svetega obhajila.

Ta navada, ki je na videz varovala čast najsvetejšemu zakramentu, pri tem pa vernike odvrčala od njega, je postala vzrok mnogoterega zla. Zgodilo se je namreč, da nedolžnost otroških let, ločena od zedinjenja s Kristusom, ni dobivala nobene hrane notranjega življenja, čigar posledica je bila tudi ta, da je mladina, oplenjena najkrepkejšega varstva, obkrožena od toliko zalezovanj, izgubila čistost srca ter zašla v pregrehe, še preden je okusila svete skrivnosti. Čeprav se pa vrši pred prvim svetim obhajilom skrbnejši poduk in se opravi vestna izpoved, kar se sicer ne zgodi povsod, se mora vendar zmeraj obžalovati izguba prve nedolžnosti, ki bi se morebiti bila dala zabraniti s prejemanjem presvetega rešnjega Telesa v bolj nežnih letih.

Nič manj ne obsojamo šege, ki je zavladala po mnogih krajih, da se otrokom, ki še niso bili pri svetem obhajilu, zabranjuje zakramentalna izpoved ali vsaj odrekuje odveza. Tako se zgodi, da, zapleteni v zanke morebiti celo smrtnih grehov, dolgo živijo v veliki dušni nevarnosti.

Najhujše v tem oziru pa je, da po nekaterih krajih otrok, ki še niso bili pri prvem svetem obhajilu, niti v bližnji smrtni nevarnosti ne pustijo okrepcati s sveto popotnico, in da so ti, ako umrjejo, pokopani po obredu za nedorasle otroke ter ne dobijo pomoči priprošenj svete Cerkve.

Takšno škodo narejajo tisti, ki bolj, kakor je prav, silijo na izredno pripravo za prvo sveto obhajilo, ker morebiti premalo pomislijo, da je ta način opreznosti izšel iz zmot janzenistov, ki trdijo, da je presveto rešnje Telo plačilo vernikom, ne pa zdravilo za človeško slabost. Ravno nasprotno pa je trdil Tridentinski zbor z naukom, da je ono (sveto rešnje Telo) „protisredstvo, ki nas očiščuje vsakdanjih pregreškov ter obvaruje smrtnih grehov“ (sess. XIII. De Eucharistia, c. 2); ta nauk je vnovič še bolj izrecno zatrdila sveta kongregacija Tridentinskega zbora z odlokom z dne 20. decembra 1905, s katerim je odprla pristop k vsakdanjemu svetemu obhajilu vsem, naj si bodo v višji ali v bolj nežni starosti; naložena sta jim samo dva pogoja — stan posvečujoče milosti božje in pa čist namen.

V resnici tudi ni videti pravičnega razloga, zakaj naj bi se, ko so se vendar od pamtiveka sem razdeljevali delci posvečenih podob celo dojenčkom, zdaj terjala izredna priprava od otročičev, ki so v najbolj srečnem stanju prve čistosti in nedolžnosti ter prav posebno potrebujejo te skrivnostne hrane zavoljo tolikih zalezovanj in nevarnosti našega časa.

Razvade, ki smo jih grajali, se morajo odtod izvajati, ker tisti, ki so zaznamenovali drugo starost spoznanja za izpoved in drugo za obhajilo, niso ne razumno ne prav določili, katera da je. Saj vendar Lateranski zbor, ko obenem nalaga dolžnost za izpoved in obhajilo, terja za oba zakramenta eno in isto starost. Kakor torej z ozirom na izpoved velja za starost spoznanja tista, v kateri se more razločevati pošteno od nepoštenega, to je, ko se pride nekoliko k pameti, tako se ima za obhajilo veljavna ime novati tista, v kateri se more razločevati evharistični kruh od navadnega; to pa so zopet leta, v katerih pride otrok k pameti.

Nič drugače niso tega umevali najznamenitejši razlagavci in sodobniki Lateranskega zbora. Iz cerkvene zgodovine je namreč dognano, da je več škofijskih zborov in odredb že od 12. stoletja sem, kmalu po Lateranskem zboru, pripuščalo sedemletne otroke k prvemu obhajilu. Razen tega imamo pričo najvišje veljave, učenika Akvinskoga, čigar besede se glasijo: „Brž ko otroci začnejo nekoliko rabiti pamet, tako da morejo zapopasti češčenje tega zakramenta (evharistije), tedaj se jim more podeliti ta zakrament.“ (Summa Theol., pars III. q. 80, a. 9, ad 3). Te besede razlaga Ledesma tako-le: „V sporazumu z vsemi rečem, naj se sveto rešnje Telo podeli vsem, ki so pri pameti, kakor hitro rabijo to pamet; bodisi, da otrok še nejasno spoznava, kar dela.“ (In S. Thom., pars III. q. 80, a. 9, dub. 6). Vasquez pa tolmači isto mesto s temi-le besedami: „Ako pride otrok enkrat do te pameti, ga koj že božje pravo veže v toliki meri, da ga Cerkev ne more popolnoma oprostiti.“ (S. Thom.,

pars III. disp. 214, c. 4, n. 43). Prav isto uči sv. Antonin ko piše: „Brž ko je otrok zmožen zvijače, torej v stanu smrtno grešiti, ga veže zapoved izpovedi in potemtakem tudi zapoved obhajila.“ (Pars III. tit. 14., c. 2, § 5). Tudi Tridentinski zbor nas sili k temu sklepu. Ko namreč v XXI. seji v 4. pogl. pripomni, da „otrokom, ki še niso prišli k pameti, v nobenem oziru ni potrebno prejemanje najsvetejšega zakramenta“, navaja za to edini razlog, češ, ker ne morejo grešiti. „Ne morejo namreč“, pravi, „zadobljene milosti otrok božjih izgubiti v tej dobi.“ Iz tega se razvidi, da so po mnenju zbora otroci še le tedaj potrebni in dolžni, prejeti sveto obhajilo, kadar so v stanu, z grehom izgubiti milost. S tem se vjemajo besede Rimskega zbora, ki se je vršil za Benedikta XIII. ter učil, da se začenja dolžnost, prejemati sveto rešnje Telo, „kakor hitro dečki in deklice pridejo v leto razločevanja t. j. do tiste dobe, v kateri so sposobni, to zakramentalno jed, ki ni nič druga kakor pravo Telo Jezusa Kristusa, razločevati od navadnega vsakdanjega kruha ter znajo pristopiti s spodobno pobožnostjo in spoštljivostjo.“ (Istruzione per quei che debbono la prima volta ammetterli alla S. Communion. Append. XXX, p. 11). Rimski katekizem pa pravi: „V kateri starosti naj se dajo otrokom svete skrivnosti, ne more nihče bolje določiti kakor oče in pa mašnik, kateremu se isti izpoveduje svojih grehov. Njima namreč pristoji, da preiščeta in pri otrocih poizvesta, so li že dosegli kaj spoznanja o tem prečudežnem zakramentu in imajo li kaj hrepenenja po njem.“ (Pars II. De Sacr. Euchar., n. 63).

Iz vsega tega posnamemo, da je potrebna starost za obhajilo tista, v kateri otrok zna razločevati evharistični kruh od navadnega, telesnega kruha, tako, da more pobožno pristopiti k altarju. Zatorej se ne terja popolno poznanje verskih naukov, ker zadostujejo nekatere temeljne resnice t. j. nekolikšno spoznanje; tudi ne popolna raba uma, ker zadostuje nekaka začetna raba t. j. nekolikšna raba uma. Zategadelj se mora povsem obsojati, ako se sveto obhajilo predaleč odlaga in se zanj določa prepozna, že bolj zrela doba, in to je tudi Apostolski sedež že večkrat zavrgel. Tako je papež Pij IX. blaženega spomina s pismom kardinala Antonelli, poslanim dne 12. marca 1866 francoskim škofom, kar najostreje obsodil navado, razvijajočo se v nekaterih škofijah, prvo obhajilo odlašati na bolj dozorela in naprej določena leta. Sveta kongregacija Tridentinskega zbora pa je dne 15. marca 1851 popravila poglavje Rouenske provinci-jalne sinode, po katerem je bilo otrokom pred 12. letom prepovedano pristopiti k svetemu obhajilu. Na podobni način je ta sveta kongregacija za oskrbo zakramentov ravnala v zadevi Strassburške škofije dne 25. marca 1910; ko se je šlo tam za to, se li naj otroci z 12 ali s 14 leti pripustijo k svetemu obhajilu, je taista odločila:

„Dečki in deklice naj se pustijo k mizi Gospodovi, kadar pridejo do let razločevanja ali k pameti.“ Vse to je dobro premislil ta sveti zbor za oskrbo zakramentov, in da bi se omenjene razvade popolnoma odpravile, pa da bi se otroci že od nežnih let oklepali Jezusa Kristusa, posneli njegovo življenje in našli varstvo pred nevarnostmi izpridenja, je isti v svoji glavni seji dne 15. julija 1910 spoznal za umestno, da določi nastopna pravila zastran prvega obhajila otrok, po katerih se imajo vsi ravnati:

1. Starost razločevanja kakor za izpoved tako za sveto obhajilo je tista, v kateri začne otrok pametno misliti, t. j. okrog sedmega leta, ali čez ali pa tudi manj. Od tega časa se začanja dolžnost, zadostiti obojni postavi izpovedi in obhajila.

2. Za prvo izpoved in prvo obhajilo ni potrebno popolno in dovršeno poznanje krščanskega nauka. Vendar pa se mora otrok pozneje vsega katekizma po meri svojega uma polagoma priučiti.

3. Znanje veronauka, ki se terja od otroka za primerno pripravo k prvemu obhajilu je toliko, da po svoji zmožnosti umeje skrivnosti svete vere, ki so k zveličanju neobhodno potrebne, da razločuje evharistični kruh od navadnega in telesnega, in da pristopi k svetemu obhajilu s tisto pobožnostjo, ki je primerna za njegovo starost.

4. Za izpolnitev zapovedi, ki nalaga otroku dolžnost, da se izpove in prejme obhajilo, so v prvi vrsti odgovorni tisti, ki morajo skrbeti za otroka, namreč starši, izpovednik, učitelji in župnik. Očeta ali njegove namestnike in izpovednika pa po Rimskem katekizmu zadevlje, da pustijo otroka k prvemu svetemu obhajilu.

5. Župniki naj skrbijo, da bodo enkrat ali večkrat v letu napovedali in imeli skupno obhajilo otrok; k temu naj pripustijo ne samo prvoobhajance, marveč tudi take, ki so, kakor zgoraj omenjeno, s privoljenjem staršev ali izpovednika že prej okusili nebeško hrano od altolja. Za te in one pa se naj vrši poprej skozi nekaj dni poduk in priprava.

6. Tisti, ki imajo skrb za otroke, naj z vso marljivostjo skrbijo, da isti otroci po prvem obhajilu večkrat in, če mogoče, vsak dan, kakor želi Jezus Kristus in mati sveta Cerkev, pristopijo k mizi Gospodovi, in da to storé s pobožnostjo, kakoršna je primerna njihovi starosti. Razen tega naj se tisti, ki imajo to skrb, zavedajo svoje zelo težavne dolžnosti, gledati na to, da otroci sami nadalje obiskujejo očitne katehitične nauke, ali, če bi to ne bilo mogoče, da jim na drug način priskrbijo verski poduk.

7. Navada, da se otroci, ko so prišli k pameti, ne puščajo k izpovedi, ali da se jim nikdar ne da odveza, se mora popolnoma zavreči. Zategadelj naj škofje, tudi z uporabo pravnih pripomočkov, skrbijo, da se popolnoma odpravi.

8. Vse graje vredna je navada, da se otrokom, ko so že pri pameti, ne delita sveta popotnica in sveto poslednje olje, in da se pokapajo po obredu za nedorasle otroke. Proti takim, ki ne bi opustili tega običaja, naj škofje ostro postopajo.

Vse to, kar so oo. kardinali te svete kongregacije sklenili, so naš sveti oče papež Pij X. pri sprejemu dne 7. tega meseca potrdili in naročili, da se naj izda ter priobči ta odlok. Posameznim škofom pa so veleli, da naj ravno ta odlok dajo na znanje ne samo župnikom in duhovščini, ampak tudi ljudstvu, ki naj se mu, tako želijo, vsako leto ob priliki velikonočne zapovedi prebere v materinem jeziku. Škofje sami pa imajo po preteklem vsakem petem letu obenem z drugimi zadevami škofije vred tudi o izpolnjevanju tega odloka poročati sveti stolici.

Nasprotne odredbe, kakršnekoli, so neveljavne.

Dano v Rimu, iz doma iste svete kongregacije, dne 8. avgusta leta 1910.

D. Card. Ferrata, prefekt.

Ph. Giustini, tajnik.

27.

Dekret der heiligen Sakramentenkongregation über das Alter für die Zulassung zur ersten heiligen Kommunion.

(Kirchliches Verordnungs-Blatt für die Avaranter Diözese, 1910, XII. Abt. 102).

Unsere Avaranter Synode aus dem Jahre 1906 (Syn. dioec. Lav. anno 1906 concita et facta. Marburgi, 1907. Cap. CXIX) brachte das Dekret der heiligen Konzilskongregation „Sacra Tridentina Synodus“ vom 20. Dezember 1905 über den öfteren und täglichen Empfang der heiligen Kommunion und gab zugleich weise Anordnungen, wie die Priester und Gläubigen den in diesem Dekrete zum Ausdrucke gebrachten

Wunsch Seiner Heiligkeit zu erfüllen in stande wären. Von jener Zeit an kann man die erfreuliche Wahrnehmung machen, daß die Gläubigen in immer größerer Zahl zum Tische des Herrn hinzutreten und so beitragen zur Erfüllung des Wahlspruches des Heiligen Vaters: „Alles in Christo zu erneuern.“ (Ephes. 1, 10).

Damit aber auch die unschuldsvolle Jugend immer mehr

und mehr der Gnaden teilhaftig werde, die aus der Vereinigung mit dem göttlichen Kinderfreund, mit Jesus Christus im allerheiligsten Altarssakramente, hervorquillen, gab die heilige Sakramentenkongregation unterm 8. August 1910 das Dekret über das Alter der Erstkommunikanten heraus, das da der ganzen katholischen Welt Freude bereitet und also lautet:

Mit welcher besonderer Liebe Christus auf Erden den Kleinen zugetan war, bezeugt klar das Evangelium. Mit ihnen zu verkehren war es ja seine Wonne; ihnen pflegte er die Hände aufzulegen, sie in seine Arme zu schließen und zu segnen. Unwillig darüber, daß sie von den Jüngern zurückgewiesen wurden, tadelte er diese mit den ernstesten Worten: „Lasset die Kleinen zu mir kommen und wehret es ihnen nicht; denn für solche ist das Himmelreich“. (Marc. 10, 13. 14. 16). Wie sehr er aber deren Unschuld und Seelenreinheit schätzte, bezeugte er genugsam, da er ein Kind herbeirief und zu seinen Jüngern sprach: „Wahrlich, sage ich euch, wenn ihr nicht werdet wie die Kinder, so werdet ihr nicht in das Himmelreich eingehen. Wer immer sich also demütigt wie dieses Kind, der ist der größte im Himmelreiche. Und wer ein solches Kind in meinem Namen aufnimmt, der nimmt mich auf.“ (Matth. 18, 3. 4. 5).

Eingedenk dessen, war die katholische Kirche von ihren ersten Zeiten an bestrebt, die Kleinen durch die heilige Kommunion zu Christus zu führen, indem sie dieselbe schon den Säuglingen zu reichen pflegte. Das geschah nach der Vorschrift fast aller alten Ritualbücher bis zum 13. Jahrhundert bei der Taufe, und mancherorts hat sich diese Gewohnheit noch länger erhalten; bei den Griechen und Orientalen ist sie heute noch in Übung. Um jedoch der Gefahr auszuweichen, es könnten besonders die Säuglinge das geheiligte Brot herauswerfen, bildete sich von Anfang an die Sitte, diesen die heilige Eucharistie nur unter der Gestalt des Weines zu spenden.

Und nicht bloß bei der heiligen Taufe, sondern auch späterhin wurden die Kinder öfter mit dem göttlichen Mahle erquickt. In manchen Kirchen herrschte nämlich die Sitte, den Kleinen die heilige Kommunion unmittelbar nach dem Klerus zu spenden, in andern reichte man ihnen nach der Kommunion der Erwachsenen die übriggebliebenen Partikeln.

Dieser Brauch kam später in der lateinischen Kirche ab, und man begann die Kinder nicht früher zum Tische des Herrn zuzulassen, als bis sie einigermaßen zum Gebrauche der Vernunft gekommen waren und einige Kenntnis von dem hochheiligen Sakramente erlangt hatten. Diese neue, von einigen Partikularsynoden bereits angenommene Disziplin wurde durch die feierliche Sanktion des IV. allgemeinen Lateran-Konzils im Jahre 1215 bekräftigt, indem der berühmte Kanon XXI. verkündet wurde, durch welchen den Gläubigen, sobald sie das Alter der Vernunft erreicht haben, die sakramentale Beicht und der Empfang der heiligen Kommunion mit folgenden Worten anbefohlen wird: „Alle Gläubigen beiderlei Geschlechtes

sollen, nachdem sie die Unterscheidungsjahre erreicht haben, einzeln alle ihre Sünden ihrem verordneten Priester wenigstens einmal im Jahre recht beichten, und die ihnen auferlegte Buße nach Kräften zu verrichten trachten, und wenigstens zur öfterlichen Zeit das allerheiligste Sakrament des Altars andächtig empfangen, es sei denn, daß sie über Anraten ihres verordneten Priesters aus irgend einem vernünftigen Grunde zur Zeit sich vom Empfange desselben enthalten zu sollen glauben.“

Das Konzil von Trient (Sess. XXI. De Communione, c. 4) hat, ohne jedoch die alte Disziplin, nach welcher die heilige Kommunion den Kindern schon vor dem Vernunftgebrauche verabreicht wurde, irgendwie zu verurteilen, das Lateranensische Dekret neu eingeschärft und jene, welche das Gegenteil behaupten würden, mit dem Banne belegt, indem es bestimmte: „Wenn jemand leugnet, daß jeder einzelne Christgläubige beiderlei Geschlechtes, sobald er zu den Unterscheidungsjahren gelangt ist, verpflichtet ist, gemäß dem Gebote der heiligen Mutter der Kirche, alle Jahre wenigstens zur öfterlichen Zeit zu kommunizieren, so sei er im Banne.“ (Sess. XIII. De Eucharistia, c. 8, can. 9).

Nach diesem, noch immer geltenden Dekrete des Lateran-Konzils sind also die Christgläubigen, sobald sie zu den Unterscheidungsjahren gekommen sind, verpflichtet, wenigstens einmal im Jahre die heiligen Sakramente der Buße und des Altars zu empfangen.

Bei Feststellung dieses für den Vernunftgebrauch und die Unterscheidungsfähigkeit notwendigen Alters haben sich aber im Laufe der Zeit nicht wenige Irrtümer und beklagenswerte Mißbräuche eingeschlichen. Es fanden sich nämlich solche, welche ein anderes Unterscheidungsalter für den Empfang des Bußsakramentes, und ein anderes für jenen des Altarssakramentes festsetzen zu sollen glaubten. Für die Buße hielten sie zwar jenes Unterscheidungsalter für das richtige, in welchem man Recht von Unrecht zu unterscheiden und daher zu sündigen imstande sei; für die heilige Kommunion aber sei ein vorgerückteres Alter erforderlich, in welchem eine gründlichere Kenntnis der Glaubenswahrheiten und eine reifere Vorbereitung des Geistes möglich sei. So kam es, daß je nach den verschiedenen Ortsgebräuchen und menschlichen Anschauungen für die Erstkommunion hier ein Alter von 10 bis 12, dort ein solches von 14 oder noch mehr Jahren festgesetzt wurde, und Knaben oder sogar Jünglinge vor Erreichung dieses vorgeschriebenen Alters von dem Empfange der heiligen Kommunion ausgeschlossen blieben.

Eine derartige Gepflogenheit, durch welche unter dem Vorwande, die Würde des hochheiligen Sakramentes zu wahren, die Gläubigen von dessen Empfange ferngehalten wurden, ist zur Ursache vieler Übel geworden. So geschah es nämlich, daß die Unschuld des Kindesalters, losgeschält von der Vereinigung mit Christus, durch keinen inneren Lebenssaft genährt wurde; das hatte auch zur Folge, daß die Jugend, des kräftigsten Schutzmittels beraubt, von so vielen Nachstellungen

umgarnt, ihre Herzenreinheit verlor und früher in Laster verfiel, bevor sie noch die heiligen Geheimnisse verkostet hatte. Wenn aber auch der ersten heiligen Kommunion eine fleißigere Unterweisung und eine gewissenhaftere Beichte vorausgeht, was übrigens nicht überall geschieht, so ist doch immer der Verlust der ersten Unschuld zu beklagen, welcher durch den Empfang der Eucharistie in den zarteren Jahren hätte vielleicht vermieden werden können.

Nicht minder zu verwerfen ist die an mehreren Orten herrschende Sitte, solche Kinder, die noch nicht zur heiligen Kommunion zugelassen worden sind, auch von der sakramentalen Beichte fernzuhalten oder ihnen doch die Lösprechung zu verweigern. So geschieht es, daß diese, vielleicht in die Schlingen sogar schwerer Sünden verstrickt, lange Zeit in großer Seelengefahr schweben.

Das Schlimmste in der Beziehung aber ist, daß an manchen Orten Kinder, die noch nicht zur ersten heiligen Kommunion zugelassen sind, nicht einmal bei nahender Todesgefahr mit der heiligen Wegzehrung versehen werden und, wenn sie sterben, nach dem Ritus der Kinderbegräbnisse beerdigt, der kirchlichen Fürbitte verlustig gehen.

Einen derartigen Schaden richten jene an, welche auf außerordentliche Vorbereitungen zur ersten heiligen Kommunion mehr als billig dringen, indem sie vielleicht zu wenig beachten, daß diese Art der Vorsichtsmaßregel von den Jansenisten ausgegangen ist, die da behaupten, die heiligste Eucharistie sei eine Belohnung, nicht aber ein Heilmittel menschlicher Schwachheit. Das gerade Gegenteil davon behauptete aber das Konzil von Trient im Lehrsatze, sie sei „das Gegenmittel, wodurch wir von den täglichen Fehlern befreit und vor Todsünden bewahrt werden“ (Sess. XIII. De Eucharistia c. 2); diese Lehre ist neulich von der heiligen Konzilskongregation noch ausdrücklicher eingeschärft worden durch das Dekret vom 20. Dezember 1905, wonach der Zutritt zur täglichen heiligen Kommunion allen, sowohl im vorgerückteren als auch im zarteren Lebensalter, offensteht, wenn nur die zwei Bedingungen — der Stand der Gnade und der rechte Willensvorfaß — vorhanden sind.

In der Tat scheint auch kein gerechter Grund dafür zu sein, warum man, da doch von altersher Teilschen der heiligen Gestalten selbst den Säuglingen verabreicht wurden, jetzt von den Kleinen, die im überaus glücklichen Zustande der ersten Seelenreinheit und Unschuld sich befinden und gar sehr jener geheimnisvollen Speise wegen der sovielen Nachstellungen und Gefahren unserer Zeit bedürfen, eine außerordentliche Vorbereitung verlangen sollte.

Die von uns gerügten Mißbräuche sind davon herzuleiten, daß jene, welche ein anderes Unterscheidungsalter für die Beichte und ein anderes für die Kommunion bezeichneten, dasselbe weder klug noch richtig bestimmt haben. Verlangt ja doch das Konzil von Lateran, indem es die Verpflichtung zur Beichte und Kommunion zugleich auferlegt, für beide Sakra-

mente ein und dasselbe Alter. Wie daher hinsichtlich der Beichte als Unterscheidungsalter dasjenige gilt, in welchem man Recht von Unrecht zu unterscheiden imstande ist, d. h. zu einigem Vernunftgebrauch gelangt; so ist hinsichtlich der Kommunion jenes als das geltende zu bezeichnen, in welchem man das eucharistische Brot vom gewöhnlichen zu unterscheiden vermag; das aber ist wieder jenes Alter, in welchem das Kind den Gebrauch der Vernunft erlangt hat.

Nicht anders faßten die hervorragendsten Ausleger und Zeitgenossen des Lateran-Konzils die Sache auf. Aus der Kirchengeschichte ist nämlich erwiesen, daß mehrere Synoden und bischöfliche Verordnungen schon vom 12. Jahrhundert an, bald nach dem Konzil von Lateran, Kinder mit sieben Jahren zur Erstkommunion zugelassen haben. Überdies liegt ein Zeugnis von höchster Autorität vor, nämlich jenes des Kirchenlehrers von Aquin, in dem folgendes zu lesen ist: „Sobald die Kinder irgend einen Gebrauch der Vernunft zu haben beginnen, so daß sie die Ehrerbietung gegen dieses Sakrament (die Eucharistie) erfassen können, kann ihnen dieses Sakrament gespendet werden.“ (Summa Theol., pars. III, q. 80, a. 9 ad 3). Diese Stelle erklärt Ledesma wie folgt: „In Übereinstimmung aller sage ich, daß allen, die den Gebrauch der Vernunft haben, die Eucharistie zu spenden sei, sobald sie diesen Vernunftgebrauch erlangt haben, sei es auch, daß das Kind noch unklar erkennt, was es tut.“ (In S. Thom., pars. III, q. 80, a. 9, dub. 6). Und Vasquez erläutert die gleiche Stelle mit folgenden Worten: „Wenn das Kind einmal zu diesem Vernunftgebrauch gelangt ist, so ist es sofort durch das göttliche Gesetz derart verpflichtet, daß es die Kirche nicht gänzlich davon freisprechen kann.“ (S. Thom., pars III, disp. 214, c. 4, n. 43). Dasselbe lehrt der heilige Antoninus, indem er schreibt: „Sobald das Kind einer listigen Handlung fähig, daher eine Todsünde zu begehen imstande ist, hat es die Verpflichtung, das Gebot der Beichte, folglich auch jenes der Kommunion zu erfüllen.“ (Pars. III, tit. 14, c. 2, § 5). Auch das Konzil von Trient drängt zu der nämlichen Schlussfolgerung. Indem es nämlich im 4. Kapitel der XXI. Sitzung bemerkt, daß „die Kinder, denen es am Vernunftgebrauche mangelt, durch keine Notwendigkeit zum Empfange der sakramentalen Eucharistie verpflichtet seien“, führt es als einzigen Grund dafür an, daß sie nicht sündigen können. „Sie können ja,“ so sagt es, „die erlangte Gnade der Kinder Gottes in jenem Alter nicht verlieren.“ Daraus geht hervor, daß das Konzil der Ansicht war, für die Kinder bestehe dann die Notwendigkeit und Verpflichtung zu kommunizieren, sobald sie die Gnade durch Sündigen zu verlieren imstande sind. Damit stimmen überein die Worte des Römischen Konzils, welches unter Benedikt XIII. abgehalten wurde und lehrt, die Verpflichtung zum Empfange der Eucharistie beginne, „sobald die Knaben und die Mädchen in das Unterscheidungs-jahr, d. h. in jenes Alter getreten sind, in welchem sie fähig sind, diese sakramentale Speise, die keine andere ist als der wahre Leib

Jesu Christi, von dem gewöhnlichen täglichen Brote zu unterscheiden und mit der gebührenden Andacht und Ehrerbietung hinzutreten wissen.“ (Istruzione per quei che debbono la prima volta ammettersi alla S. Comunione. Apend. XXX, p. 11). Der römische Katechismus aber sagt: „In welchem Alter den Kindern die heiligen Geheimnisse zu reichen sind, kann niemand besser bestimmen als der Vater und der Priester, dem sie ihre Sünden bekennen. Ihre Sache ist es nämlich, zu erforschen und bei den Kindern zu ermitteln, ob sie irgend einen Begriff von diesem wunderbaren Sakramente erlangt haben und ein Sehnen nach demselben empfinden.“ (Pars II, De Sacr. Euchar., n. 63).

Aus all dem ergibt sich, das Unterscheidungsalter für den Empfang der Kommunion sei dasjenige, in welchem das Kind das eucharistische Brot vom gewöhnlichen, leiblichen Brot zu unterscheiden weiß, so daß es mit Andacht zum Altare hintreten kann. Es wird daher nicht eine vollständige Kenntnis der Glaubenswahrheiten erfordert, da doch einige bloße Anfangsgründe, d. i. irgend ein Verständnis genügt; auch nicht der volle Gebrauch der Vernunft, da ein gewisser anfänglicher Gebrauch, d. h. irgend ein Gebrauch der Vernunft hinreicht. Daher ist es durchaus zu mißbilligen, die heilige Kommunion zuweit hinauszuschieben und zum Empfang derselben ein reiferes Alter zu bestimmen, was auch der Apostolische Stuhl schon oft verworfen hat. So hat Papst Pius IX. seligen Andenkens durch ein Schreiben des Kardinals Antonelli an die Bischöfe Frankreichs vom 12. März 1866 die in einigen Diözesen aufkommende Gepflogenheit, die Erstkommunion auf ein reiferes, festgesetztes Alter hinauszuschieben, aufs schärfste verurteilt. Die heilige Konzilskongregation hat ferner am 15. März 1851 den Abschnitt des Provinzialkonzils von Rouen, worin den Kindern der Empfang der heiligen Sakramente vor dem 12. Lebensjahre verboten wurde, abgeändert. In ähnlicher Weise ging die heilige Sakramentenkongregation in einer Angelegenheit der Diözese Straßburg am 25. März 1910 vor; als es sich darum handelte, ob Kinder mit 12 oder mit 14 Jahren zur heiligen Kommunion zuzulassen seien, entschied dieselbe: „Knaben und Mädchen seien zum Tische des Herrn zuzulassen, sobald sie zu den Unterscheidungsjahren oder zum Vernunftgebrauche gelangt sind.“

Nach reiflicher Erwägung alles dessen und damit die erwähnten Mißbräuche gänzlich beseitigt werden und die Kinder schon vom zarten Alter an Jesu Christo anhangen, sein Leben nachahmen und Schutz finden gegen die Gefahren der Verbrennis, hat diese heilige Sakramentenkongregation in der Generalversammlung vom 15. Juli 1910 für zeitgemäß erachtet, nachstehende, überall einzuhaltende Norm hinsichtlich der Erstkommunion der Kinder aufzustellen:

1. Das Unterscheidungsalter sowohl für die Beichte als für die heilige Kommunion ist jenes, in welchem das Kind vernünftig zu denken beginnt, das ist um das siebente Lebensjahr herum, darüber hinaus oder auch früher. Von dieser

Zeit an beginnt die Verpflichtung, dem doppelten Gebote der Beichte und Kommunion nachzukommen.

2. Zur ersten Beichte und zur ersten Kommunion ist eine vollständige und vollkommene Kenntnis der christlichen Lehre nicht erforderlich. Doch muß das Kind nachher den ganzen Katechismus nach Maßgabe seiner Fassungskraft stufenweise erlernen.

3. Die für das Kind zur gehörigen Selbstvorbereitung zur Erstkommunion erforderliche Religionskenntnis besteht darin, daß es die zum Heile notwendigen Glaubensgeheimnisse seinem Fassungsvermögen entsprechend verstehe und das eucharistische Brot vom täglichen und leiblichen Brote unterscheide und mit jener Andacht, die sein Alter mit sich bringt, zum Tische des Herrn trete.

4. Die auf dem Kinde lastende Verpflichtung zur Beichte und Kommunion trifft vorzüglich jene, denen die Fürsorge für dasselbe obliegt, nämlich die Eltern, den Beichtvater, die Lehrer und den Pfarrer. Das Kind zur ersten heiligen Kommunion zuzulassen, ist nach dem Römischen Katechismus jedoch Sache des Vaters oder seiner Stellvertreter und des Beichtvaters.

5. Die Pfarrer mögen dafür Sorge tragen, daß sie mehreremale im Jahre eine Generalkommunion der Kinder ansagen und abhalten, zu welcher nicht nur die Erstkommunikanten, sondern auch solche zuzulassen sind, welche, wie oben bemerkt wurde, mit Einwilligung der Eltern oder des Beichtvaters schon früher die himmlische Speise am Altare verkostet haben. Für die einen wie für die anderen soll eine mehrtägige Unterweisung und Vorbereitung vorausgeschickt werden.

6. Jene, denen die Obforge für die Kinder anvertraut ist, sollen mit allem Eifer darauf bedacht sein, daß die Kinder nach der ersten heiligen Kommunion öfter und, dem Wunsche Christi Jesu und der heiligen Mutter Kirche gemäß, womöglich auch täglich zum Tische des Herrn hinzutreten, und daß sie dies mit der ihrem Alter entsprechenden Andacht tun. Überdies mögen jene, denen die Obhut über die Kinder zukommt, ihrer höchst schwierigen Pflicht eingedenk sein, dafür zu sorgen, daß die Kinder selbst fortfahren, öffentlichen katechetischen Vorträgen beizuwohnen, oder, wenn dies nicht möglich sein sollte, in einer andern Weise für deren religiösen Unterricht Sorge zu tragen.

7. Die Gepflogenheit, die Kinder, nachdem sie den Gebrauch der Vernunft erlangt haben, nicht zur Beichte zuzulassen oder dieselben niemals zu absolvieren, ist durchaus zu verwerfen. Darum werden die Bischöfe selbst unter Anwendung der rechtlichen Mittel, dafür Sorge tragen, daß sie vollständig beseitigt werde.

8. Durchaus verwerflich ist der Mißbrauch, den Kindern nach erreichtem Vernunftgebrauch die heilige Wegzehrung und die letzte Ölung vorzuenthalten und dieselben nach dem Ritus für Kinderbegräbnisse zu beerdigen. Gegen diejenigen, welche

von dieser Gepflogenheit nicht abstehen wollten, sollen die Ordinarien strenge vorgehen.

Diese von den Kardinälen dieser heiligen Kongregation gefassten Entscheidungen hat unser Heiliger Vater Papst Pius X. in der Audienz am 7. dieses Monates alle bestätigt und angeordnet, gegenwärtiges Dekret herauszugeben und zu veröffentlichen. Den einzelnen Ordinarien aber gab er den Auftrag, dieses Dekret nicht nur den Pfarrern und der Geistlichkeit bekannt zu geben, sondern er wollte, daß es auch dem Volke alljährlich bei Gelegenheit des österlichen Gebotes in der Muttersprache vorgelesen werde. Die Ordinarien selbst aber werden nach Ablauf von je fünf Jahren zugleich

mit den übrigen Angelegenheiten der Diözese auch über die Beobachtung dieses Dekretes dem Heiligen Stuhle Bericht zu erstatten haben.

Irgendwelche entgegenstehende Verordnungen haben keine Geltung.

Gegeben zu Rom aus dem Wohnhause derselben Hl. Kongregation, am 8. August 1910.

D. Kardinal Ferrata, Präsekt.

Ph. Giustini, Sekretär.

28.

Decretum S. Officii de die 15. Decembris 1910 de absoluteione seu benedictione papali tertiariis accipienda.

Sanctissimus N. D. Pius divina Providentia PP. X. in Audientia R. P. D. Adessori S. Officii impertita, preces a nonnullis Tertiariorum Sodalitatum Moderatoribus pluries porrectas, benigne excipiens, quo facilius Tertiarii ex utroque sexu, cuiuscumque Ordinis, iis non exceptis, qui vitam communem agunt, diebus statutis generalem Absolutionem seu Papalem Benedictionem recipere valeant, elementer indulset, ut, quoties ipsi ad hunc finem una simul convenerint, et Sacerdos, cuius est illam impertiri,

quacumque ex causa, abfuerit, eandem Absolutionem seu Benedictionem accipere possint a quolibet Sacerdote, sive saeculari, sive regulari, qui ad sacramentales confessiones audiendas sit approbatus. Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

L. † S.

Aloisius Giambene, *Substitutus pro Indulgentiis.*

29.

Decretum S. Officii de metallico numismate pro lubitu fidelium sacris scapularibus ex panno sufficiendo.

Cum sacra, quae vocant, scapularia ad fidelium devotionem fovendam sanctiorisque vitae proposita in eis excitanda maxime conferre compertum sit, ut pius eis nomen dandi mos in dies magis invalescat, Sanctissimus D. N. D. Pius divina providentia PP. X., etsi vehementer exoptet ut eadem, quo hucusque modo consueverunt, fideles deferre prosequantur, plurimum tamen ad Se delatis votis ex animo obsecundans, praehabito Emorum Patrum Cardinalium Inquisitorum Generalium suffragio, in Audientia R. P. D. Adessori huius Supremae Sacrae Congregationis Sancti Officii, die 16. Decembris anni currentis, impertita, benigne decernere dignatus est:

Omnibus fidelibus, tam uni quam pluribus veri nominis atque a Sancta Sede probatis scapularibus (exceptis quae Tertiorum Ordinum sunt propria), per regularem, ut aiunt, impositionem iam adscriptis aut in posterum ad-

scribendis, licere posthac pro ipsis, sive uno sive pluribus, scapularibus ex panno, unicum numisma ex metallo seu ad collum seu aliter, decenter tamen super propriam personam, deferre, quo, servatis propriis cuiusque eorum legibus, favores omnes spirituales (*sabbatino*, quod dicunt, scapularis B. M. V. de Monte Carmelo *privilegio* non excepto) omnesque indulgentias singulis adnexas participare ac lucrari possint ac valeant.

Huius numismatis partem rectam, Sanctissimi D. N. I. C. suum sacratissimum Cor ostendentis, aversam, Beatissimae Virginis Mariae effigiem referre debere.

Idem benedictum esse oportere tot distinctis benedictionibus quot sunt scapularia regulariter imposita, quois, pro lubitu petentium, sufficere velit.

Singulas has, demum, benedictiones impertiri posse *unico crucis signo*, vel in ipso adscriptionis actu, statim

post absolutam regularem scapularis impositionem, vel etiam serius, pro petentium opportunitate, non interest an servato vel non diversarum adscriptionum ordine, nec quanto post temporis ab ipsis, a quovis Sacerdote, etiam ab adscribente distincto, qui respectiva scapularia benedicendi sive ordinaria sive delegata facultate polleat, firmis ceteroquin primitivae facultatis limitibus, clausulis et conditionibus.

Contrariis quibuscumque, etiam specialissima mentione dignis, non obstantibus.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 16. Decembris 1910.

L. † S.

Aloisius Giambene, *Substitutus pro Indulgentiis.*

Zu diesem Dekrete gab das heilige Offizium unterm 16. Dezember 1910 folgende

Declarationes:

Circa numismata hucusque ad finem, de quo supra benedicta, et circa facultatem ea benedicendi a Sanctissimo Domino nostro, directe, vel per aliquod S. Sedis Officium, aut aliter quomodolibet iam concessam, Idem

Sanctissimus mentem Suam aperuit, et quae sequuntur adamussim servanda mandavit:

1. Numismata a facultatem habentibus rite iam benedicta, etiam in posterum scapularium loco gestari poterunt, eo modo et sub iis conditionibus, quibus constituta factam esse potestatem.

2. Sacerdotes omnes, saeculares vel regulares, etiam conspicua fulgentes dignitate, ne amplius numismata sic benedicendi utantur facultate, quinquennio ab illa obtenta transacto. Poterunt interea, etiamsi scapularia respective benedicendi non polleant facultate, numismata ubilibet benedicere; ea tamen lege, ut sive quod ad statutas eorum attinet imagines, sive quod ceteras respicit conditiones, praescriptionibus in supra relato Decreto contentis omnino se conforment.

3. Qui porro subdelegandi praediti erant facultate, hac ipsa Decreti et Declarationum promulgatione, se illa noverint excidisse; satis enim per idem Decretum iam spirituali fidelium emolumento provisum est.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 16. Decembris 1910.

L. † S.

Aloisius Giambene, *Substitutus pro Indulgentiis.*

30.

Verordnung der Ministerien des Innern, für Kultus und Unterricht, der Finanzen und der Justiz vom 16. Dezember 1910,¹

betreffend die Bemessung und Entrichtung des mit dem Gesetze vom 23. Dezember 1901, L. G. und B. Bl. Nr. 9 ex 1902,² für das Herzogtum Steiermark eingeführten Beitrages zum Schullehrerpensionsfonds von dem gebührenäquivalentpflichtigen Vermögen für die Jahre 1911 bis 1920.

§ 1.

Die zur Bemessung des staatlichen Gebührenäquivalentes berufenen leitenden Finanzbehörden I. Instanz (Finanzbezirksdirektion, Gebührenbemessungsamt) in Steiermark haben auf Grund des Landesgesetzes vom 23. Dezember 1901 (§ 13) von dem in Steiermark befindlichen gebührenäquivalentpflichtigen Vermögen, insofern dasselbe nicht nach § 14 dieses Gesetzes befreit ist, einen Beitrag für Rechnung des allgemeinen steiermärkischen Schullehrerpensionsfonds für die Jahre 1911 bis 1920 zu bemessen, welcher zwanzig Prozent des vom Staate für das siebente Dezennium einzuhebenden Gebührenäquivalentes samt Zuschlag beträgt.

§ 2.

Die Bemessung erfolgt auf Grund der zur Bemessung des staatlichen Gebührenäquivalentes eingebrachten und eventuell richtiggestellten Bekenntnisse.

Sind in einem solchen Bekenntnisse unbewegliche Sachen, welche teils in Steiermark, teils außerhalb Steiermarks gelegen sind, zum Zwecke der Bemessung des staatlichen Gebührenäquivalentes mit einem Pauschalwerte einbekannt, so hat die Partei zum Zwecke der Bemessung des Beitrages anzugeben, welcher Wertbetrag auf die in Steiermark gelegenen unbeweglichen Sachen entfällt und sind solche Wertangaben von der Finanzbehörde speziell zu überprüfen.

§ 3.

Findet bezüglich eines Vermögens, welches dem staatlichen Gebührenäquivalente unterliegt, nach § 14 des Gesetzes

¹ Enthalten in dem am 31. Dezember 1910 ausgegebenen und versendeten XLII. Stücke des Landesgesetz- und Verordnungsblattes für das Herzogtum Steiermark unter Nr. 90, Seite 219. — ² Ministerial-Verordnungsblatt vom Jahre 1902, Nr. 14, Seite 117.

vom 23. Dezember 1901 eine Befreiung vom Beitrage statt, so ist dieselbe geltend zu machen und deren Anerkennung durch die Finanzbehörde zu erwirken.

§ 4.

Ist zur Bemessung des staatlichen Gebührenäquivalentes von in Steiermark befindlichem Vermögen eine Finanzbehörde außerhalb Steiermarks berufen, so obliegt die Bemessung des Beitrages von diesem Vermögen sowie die Entscheidung über Befreiungsansuchen der in § 3 dieser Verordnung bezeichneten Art dem Gebührenbemessungsamte in Graz, welchem die zur Bemessung des Beitrages erforderlichen Daten von der zur Bemessung des staatlichen Gebührenäquivalentes berufenen Behörde werden mitgeteilt werden.

§ 5.

Die Finanzbehörden haben der zahlungspflichtigen Partei die Bemessung des Beitrages mittels Zahlungsauftrages bekanntzugeben.

Auf Rekurse finden die Bestimmungen des Gesetzes vom 19. März 1876, R.-G.-Bl. Nr. 28, beziehungsweise des Gesetzes vom 20. Februar 1907, R.-G.-Bl. Nr. 52, Anwendung.

Wird das staatliche Gebührenäquivalent, auf Grund dessen der Beitrag bemessen wurde, nachträglich richtiggestellt, so ist die entsprechende Richtigstellung des Beitrages von amtswegen durchzuführen.

§ 6.

Die vom Gebührenbemessungsamte in Graz bemessenen Beiträge sind bei dem Steueramte in Graz und die von einer Finanzbezirksdirektion bemessenen Beiträge bei demselben Steueramte wie das staatliche Gebührenäquivalent einzuzahlen.

§ 7.

Der auf ein Jahr entfallende Betrag des Beitrages ist, ebenso wie das staatliche Gebührenäquivalent, in gleichen, antizipativen, am 1. Jänner, 1. April, 1. Juli und 1. Oktober eines jeden Jahres fälligen Quartalsraten einzuzahlen.

§ 8.

Damit die Einhebung des Betrages durch der Bemessung entgegenstehende Hindernisse keinen Aufenthalt erleide, ist derselbe — ebenso wie das staatliche Gebührenäquivalent — solange die neue Bemessung nicht erfolgt, nach dem bisherigen Ausmaße provisorisch gegen nachträgliche Richtigstellung einzuheben.

§ 9.

Diese Verordnung tritt am 1. Jänner 1911 in Wirksamkeit.

Bilinski m. p.

Saertl m. p.

Stürgkh m. p.

Hohenburger m. p.

31.

Anzeigepflicht von Sterbefällen der mit Ruhegenüssen aus dem Heeresetat oder Hofärar beteiligten Personen.

In dieser Angelegenheit hat die hochlöbliche k. k. Statthalterei in Graz unterm 10. Februar 1911, Z. 6³⁴⁶⁰/₁ 1910, nachstehendes Schreiben anher gerichtet:

„Das k. k. Ministerium des Innern hat mit dem Erlasse vom 12. November 1910 Z. 39.381 eröffnet, daß die Flüssigmachung der für Rechnung des Heeresetats oder des Hofärars auszunehmenden Militärversorgungsgenüsse, (Pensionen, Wartengebühren, Verwundungs- oder Medaillenzulagen oder sonstige Ruhegenüsse) künftighin durch die Postsparkasse von amtswegen ohne vorherige Beibringung von Quittungen und von den bisher vorgeschriebenen Lebens- und Aufenthaltbestätigungen erfolgen soll.

Um jede ungebührliche Erfolgslassung sicher hintanzuhalten, namentlich für den Fall, als die Pension u. nicht

mittels Zahlungsanweisung, sondern im Wege der Gutschrift realisiert wird, wird das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat infolge des eingangs zitierten Erlasses des k. k. Ministeriums des Innern vom 12. November 1910 Z. 39.381 diensthöflich ersucht, die mit der Matrikelführung betrauten Organe anzuweisen, daß sie in Zukunft jeden seit 1. Jänner 1911 ereigneten Todesfall einer mit einem Ruhegenusse im obigen Sinne auf Rechnung des Heeresetats oder des Hofärars beteiligten Person der Intendantz jenes Korpskommandos, in dessen Bereich sich der Todesfall ereignet hat, sofort und direkte mitteilen.“

Vorstehender Erlaß wird den hochwürdigen Herren Matrikelführern zur genauen Darnachachtung hiemit zur Kenntnis gebracht.

Seminars-Rechnung,

gelegt vom Regens des F. B. Knabenseminars „Maximilianum-Viktorinum“
für die Zeit vom 15. September 1909 bis 15. September 1910.

		Betrag	
		K	h
A. Einnahmen:			
1	Vom hochwürdigsten F. B. Konsistorium	21.000	—
2	Sustentationsbeiträge der Zöglinge		
	a) des Maximilianums K 1276.—		
	b) des Viktorinums „ 1620.—	2.896	—
3	Menjalia	1.317	—
4	Geschenk des hochw. Klosterneuburger Chorkherrn Ad. Peterlin	25	—
5	Geschenk des Herrn Johann Kozol in Schützen	40	—
Zusammen		25.278	—
B. Ausgaben:			
1	Manco ex 1908/9	491	59
2	Für Viktualien zur Verpflegung der Zöglinge, der Direktion und des Hauspersonals	17.606	42
3	Wäsche	1.147	74
4	Holz und Kohlen	1.772	—
5	Löhne	1.097	—
6	Arzt und Apotheke	224	16
7	Steuern und Umlagen	790	44
8	Hausverfordernisse	1.811	99
9	Berschiedenes	177	45
10	Saldo pro 1910/11	159	21
Zusammen		25.278	—

Vorsteherung des F. B. Knabenseminars in Marburg, am 23. September 1910.

Josef Zidanšek,
Regens.

Rechnung

über die Einnahmen und Ausgaben des F. B. Knabenseminars „Maximilianum“
vom 1. Jänner bis 31. Dezember 1910.

		Kapitalien		Barchaft	
		K	h	K	h
A. Einnahmen.					
1	Kassarest Ende 1909	252.492	—	1.582	49
2	Interessen, alte und vom Jahre 1910			13.618	49
	Summe der Einnahmen	252.492	—	15.200	98
B. Ausgaben.					
1	Auf Verpflegung der Zöglinge, der Direktion und des Dienstpersonals			10.632	80
2	An Vitalizium dem Toporišič'schen Dienstpersonale			1.257	92
	Werden der Summe der Ausgaben per die Einnahmen per	252.492	—	11.890	72
	entgegengehalten, so ergibt sich ein Kapitalsstand per und ein Gebahrungsüberschuß per	252.492	—	3.310	26

Kapitalien des Maximilianums:

Durch Ankauf einer Mairente per 8000 K für die Jg. Orožen'sche Seminarstiftung
sind die Kapitalien bei Privaten um 7700 K kleiner geworden.

a) im öffentlichen Fonde!	K 158.300.—
b) bei Privaten	K 94.492.—
Zusammen	K 252.792.—

Rechnung

über die Einnahmen und Ausgaben des F. B. Knabenseminars „Viktorinum“
vom 1. Jänner bis 31. Dezember 1910.

		Kapitalien		Barchaft	
		K	h	K	h
A. Einnahmen.					
1	Kassarest Ende 1909	259.575	91	1.999	58
2	Znteressen, alte und vom Jahre 1910			10.570	02
3	Mietzins vom Hause Hauptplatz Nr. 8 in Marburg			784	—
4	Erlös für ältere Weine in Allerheiligen			2.000	—
5	Ertrag der zwei Weingärten in Allerheiligen 1910: 13 Halbstartin Wein am Lager				
Summe der Einnahmen		259.575	91	15.353	60
B. Ausgaben.					
1	Auf Verpflegung der Zöglinge, der Direktion und des Dienstpersonals			10.367	20
2	Dem Baumeister Glaser für Affanierungsbauten beim Hause Nr. 8 am Hauptplatze			780	—
3	Überwachung der Weingärten in Allerheiligen			12	50
	Werden der Summe der Ausgaben per			11.159	70
	die Einnahmen per	259.575	91	15.353	60
	entgegengehalten, so ergibt sich ein Kapitalstand per	259.575	91		
	und ein Gebahrungsüberschuß per			4.193	90

Kapitalien des Viktorinums:

N. B. Wegen Ankauf von Staatspapieren durch Privatkapitalien ergibt
sich folgender Kapitalienstand:

a) im öffentlichen Fonde	K 170.900.—
b) bei Privaten	" 89.098.78
Zusammen	K 259.998.78

An Realitäten besitzen beide Seminarrien gemeinschaftlich das zweistöckige Seminar Gebäude in der Bürgerstraße Haus-Nr. 12 samt Garten; das Viktorinum überdies zwei ihm eigentümliche Weingärten in der Pfarre Allerheiligen bei Michalofzen und ein Zinshaus in Marburg, Hauptplatz Nr. 8, sowie ein vom verstorbenen Herrn Pfarrer Fr. Lorenčič vermachtes Haus in Radkersburg im Schätzwerte von 10.000 Kronen, dessen Fruchtgenuß jedoch der M. Vaupotič bis zu ihrem Tode vermacht worden ist.

Marburg, am 15. Februar 1911.

Bartholomäus Voh,
F. B. Konsistorialrat.

33.

Jahresbericht des St. Joseph-Priestervereines in Görz für das Jahr 1910.

Das Präsidium des St. Joseph-Priestervereines in Görz hat seinen Bericht für das Jahr 1910 anher mit der Bitte übermittelt, das Wesentliche daraus dem hochwürdigen Diözesanklerus zur Kenntnis bringen zu wollen.

Der Verein hat in seinen drei Kurhäusern (Görz, Meran und Ika) im verflossenen Jahre insgesamt 277 Priestern (Lavant 3) und 11 Klerikern in 10.231 Tagen Unterkunft und Pflege gewährt. Den größten Teil der Sorge des Zentralvorstandes nahm in diesem Jahre das Vereinshaus in Ika in Anspruch, wo der von der Generalversammlung beschlossene Zubau, Kapelle und Refektorium umfassend, ausgeführt wurde.

Wer in eines der drei Vereinshäuser (Görz, Meran und Ika) aufgenommen zu werden wünscht, wende sich an den

Zentralvorstand des St. Joseph-Priestervereines in Görz (Rudolfinum) und sende ein ärztliches Zeugnis ein. Dieses wird dem Vereinsarzte in Görz vorgelegt, welcher darnach entscheidet, ob und für welches Haus der Ansuchende zur Aufnahme geeignet ist. Nach Görz und Meran können nur vom September bis Mai Gäste aufgenommen werden, doch stehen die Häuser den Vereinsmitgliedern zu vorübergehendem Aufenthalte jederzeit offen. Ika ist auch im Sommer zum Gebrauche der Seebäder geöffnet, und da erfahrungsgemäß besonders in den Ferienmonaten der Zudrang dorthin sehr groß ist, kann den einzelnen Petenten in dieser Zeit nur eine höchstens vierwöchentliche Aufenthaltszeit bewilligt werden.

34.

Diözesan-Chronik. Škofijska kronika.

Jahresbericht der II. Konferenz zum hl. Johann Bapt. in der Dom- und Stadtpfarre zu Marburg für das 24. Vereinsjahr 1910. —

Zu den kostbarsten Früchten, die im Garten der katholischen Kirche gedeihen, muß entschieden die christliche Wohltätigkeit gerechnet werden. Sie ist bedingt durch den Ausspruch des Heilandes, der da sagt: „Wahrlich, ich sage euch: Was ihr einem dieser Geringsten getan habt, das habt ihr mir getan.“ (Matth. 25, 40.) Diese Worte des Herrn haben die ersten Christen: Reiche und Arme, Hohe und Niedrige, Freie und Sklaven, zu einer Liebesfamilie vereinigt, in der die Diakone die ersten Armenväter waren und von der die Heiden mit Staunen zu sagen pflegten: „Sehet, wie sich die Christen lieben.“ Auf diesem erhabenen Ausspruche des Erlösers sind die christlichen Wohltätigkeitsanstalten aufgebaut, von denen die Heiden keine Ahnung hatten, sind gegründet jene wunderbaren Orden, die sich nur mit den Werken der christlichen Nächstenliebe beschäftigen, jene edlen Vereine, die die christliche Wohltätigkeit zum alleinigen Ziele haben.

Aber alle diese Anstalten, Orden und Vereine können nur in der katholischen Kirche gedeihen und uneigenützig wirken, weil nur die katholische Kirche die reine Lehre Christi bewahrt, die da lehrt: „Wer meine Gebote hat und sie hält, der ist's, der mich liebt“ (Ioan. 14, 21) und weiters: „Wie der Leib ohne Seele todt ist, so ist auch der Glaube ohne Werke todt.“ (Iac. 2, 26). Mit Recht schildert der große Geschichtsforscher Janssen in seiner Geschichte des deutschen Volkes die Zustände des Abfalles von der Kirche, von ihrer Lehre und ihrer treuen Übung, die sich unter den Refor-

maturen des 16. Jahrhunderts abspielten, unter dem nur allzuwahren Titel: „Beraubung der Armen“.

Der große Wohltätigkeitsapostel und Gegenreformer, der hl. Vinzenz von Paul, sagt so schön: „Die Liebe ohne die Werke ist nur ein klangvolles Wort und eine Täuschung, aber die wahre Liebe, die da werktätig ist, wird von Gott gesegnet.“ Dieser Ausspruch bewahrheitet sich wortwörtlich an dem nach ihm benannten und über die ganze katholische Welt verbreiteten Vinzenzvereine. Der Vinzenzverein ist ein Wohltätigkeitsverein im strengsten Sinne des Wortes. In Marburg ist der Verein vertreten im katholischen Frauenvereine und in den drei Männerkonferenzen, und zwar, in der ersten Konferenz der Vorstadtpfarre St. Magdalena, in der zweiten Konferenz der Dom- und Stadtpfarre und in der dritten Konferenz der Franziskaner-Pfarre zur hl. Maria, die sich im Laufe des vergangenen Jahres gebildet hat.

Wir geben in folgenden Zeilen den Jahresbericht der zweiten Konferenz, deren Wirksamkeit sich über die Dom- und Stadtpfarre erstreckt.

In dem verflossenen Jahre wurden eine Familie und sieben einzelnstehende Personen neu zur Unterstützung aufgenommen, so daß im ganzen neun Familien mit vierzehn Kindern, 18 Witwen mit 28 Kindern und 31 alleinstehende Personen unterstützt wurden.

Während des Jahres traten zwei Personen herzlich dankend von der Unterstützung ab, eine mit der Motivierung, ihr Kind sei bereits im Stande sich allein weiter zu helfen, die zweite, daß ihre Lage sich gebessert habe. Eine vormals unterstützte Person bedachte den Verein mit einem

Almosen von zehn Kronen, um sich für die ihr einst gewährte Unterstützung dankbar zu erweisen.

Ein erfreuliches Zeichen ist es weiter für die Konferenz, daß die Zahl der tätigen Mitglieder um drei gewachsen ist, und zwar um die Herren: Rudolf Simonič, Schneidergeselle, Franz Hošč, Gärtner und Hausbesitzer und Josef Wallner, Gärtner und Hausbesitzer.

Allerdings hat die Konferenz auch einen Verlust an tätigen Mitgliedern erfahren. Alle jene Mitglieder, die in der Franziskanerpfarre wohnen, sind folgerichtig zu der neugegründeten dritten Konferenz der Vorstadt-pfarre zur Hl. Maria übergetreten, wohin zugleich die dort wohnenden unterstützten Armen abgegeben wurden.

Dem lieben Gott hat es aber auch gefallen im Laufe des Vereinsjahres ein treues und langjähriges Mitglied, Herrn Franz Plotsch, ins bessere Jenseits abzuweisen. Der Verstorbene war ein eifriger Vinzenzbruder. Jeden Sonntag erschien er, wenn es nur möglich war, zu der um 11 Uhr stattfindenden Vereinsversammlung, obwohl er kränklich war und einen fast halbstündigen Weg zu machen hatte. An seinem Begräbniß nahm der Verein vollzählig teil und für sein Seelenheil wurde eine heilige Seelenmesse aufgeopfert, an der sich die Mitglieder beteiligten.

Was nun die unterstützten Armen betrifft, so sind drei durch den Tod abgegangen; für jeden einzelnen wurde gebetet und je eine hl. Messe gelesen.

Bezüglich der Vereinsandachten wäre zu erwähnen, daß die Mitglieder dieselben statutenmäßig einhielten und die unterstützten Armen zur Teilnahme anleiteten. Außerdem beteiligte sich der Verein vollzählig an der Frohnleichnam- und Allerseelenprozession, sowie an der fünfzigjährigen Jubiläumsfeier des katholischen Frauenvereines in Marburg, welche am 24. April in sehr erhabener Weise gefeiert wurde.

Weiters hat der Verein ein Begrüßungsschreiben an die neugegründete Konferenz der St. Josefspfarre in Graz gerichtet.

Der Vinzenzverein hat im vergangenen Jahre unter der Bewohnerschaft Marburg's und Umgebung viele Wohltäter und Gönner gefunden. Er fühlt sich daher äußerst verpflichtet, für die zahlreichen Almosen den herzlichsten Dank auszusprechen, anknüpfend die wärmste Bitte, den Vereinsalmosensammler auch im neuen Jahre gütig aufzunehmen und nach Möglichkeit betheilen zu wollen, auf daß sich an uns allen das Wort des Hl. Geistes erfülle: „Wer geneigt ist zur Barmherzigkeit, wird gesegnet, denn er gibt von seinem Brote den Armen.“ (Prov. 22, 9).

Sehr wünschenswert wäre es, wenn die anderwärts bereits bestehende Gewohnheit auch hierorts eingeführt werden möchte, daß man statt verwecklicher Kränze auf

das Grab der Verstorbenen, ein Almosen für die Armen des Vinzenzvereines gebe, wodurch der Seele des Dahingegangenen sichere Hilfe bereitet würde; dadurch kämen wir dem Hilferufe der Verstorbenen nach, der da lautet: „Erbarmet euch meiner, erbarmet euch meiner, wenigstens ihr meine Freunde.“ (Iob. 19, 21).

Die Konferenz zählte im Jahre 1910: 17 tätige Mitglieder, 2 Ehrenmitglieder und 184 teilnehmende Mitglieder und Wohltäter; unterstützte durchschnittlich jede Woche viele Armen; brachte 2 Kinder bei Privaten unter und hatte an Einnahmen 1255 K 73 h und an Ausgaben 1013 K 54 h zu verzeichnen. Obmann des Vereines ist: Herr Anton Steinklauer, Bautechniker; Sekretär P. T. Herr Kanonikus Jakob Kavčič; Kassier Herr Josef Melzer, Glaswarenhandlung. Das Konferenzlokal befindet sich im Dom- und Stadtpfarrhof ebenerdig links, allwo jeden Sonntag um 11 Uhr vormittags die Konferenz abgehalten wird.

Elfter Jahresbericht des Römisch-katholischen Frauen-Vereines der werktätigen Christ-Nächstenliebe in Cilli über das Jahr 1910. — Das verflossene Vereinsjahr ließ uns zwei seltene erhabene schöne Feste miterleben, die hier erwähnt sein sollen, um unvergeßlich zu bleiben und uns all die edlen und großen Taten vor Augen zu halten, die im Laufe von fünfzig Jahren auf Seele und Leib wohlthätig gewirkt und dadurch sich den goldenen Lorbeerkranz errungen haben.

Am 24. April 1910 begab sich eine Vertretung des Römisch-katholischen Frauen-Vereines Cilli nach Marburg, um dort an der goldenen Jubelfeier seines Schwesternvereines, des Katholischen Frauen-Vereines zu Marburg, teilzunehmen.

In wahrhaft würdiger Weise ist dies solenne Fest, zu dem auch Vereinsvertretungen aus Graz und Pettau erschienen waren, begangen worden und wird wohl allen, die das Glück hatten, zugegen gewesen zu sein, stets unvergeßlich bleiben.

In hellem Freudenlance erstrahlte der jubelnde Verein, geziert mit goldenem Kranze, den er sich durch ein halbes Jahrhundert aufopfernder, rastloser Tätigkeit im Dienste der christlichen Charitas erwarb.

Doch nicht allein Bewunderung und Hochschätzung verdient solch ein Werk, sondern Nachahmung!

Seien wir bestrebt, soweit es in unseren Kräften steht, diesem glänzenden Beispiele zu folgen und in Erfüllung wahrer Gottes- und Nächstenliebe den gleichen, wenn auch mühevollen Weg zu wandeln.

Raum war die erste Festesfreude verrauscht, als wir einige Monate später abermals den goldenen Jubelkranz erglänzen sahen.

Diesmal schmückte er das Haupt unseres hochwürdigsten Vereinskonsulenten, Sr. Gnaden, inful. Abt, Herrn Franz Dgradi, F. B. Konsistorialrat, Ritter des Ordens der Eisernen

Krone III. Klasse 2c. 2c., am Feste seines goldenen Priesterjubiläums, das am 31. Juli 1910 feierlich begangen wurde.

Nicht nur die Mitglieder des Katholischen Frauenvereines, sondern alle dankbaren Pfarrkinder fühlten an diesem Tage ihr Herz höher schlagen in Sonne und Dankbarkeit, daß der Allmächtige diesen eifrigen, opferwilligen, in Ausübung seines Amtes unermüdeten, seinem hohen Berufe in jeder Hinsicht voll und ganz ergebenen Jubelpriester in bester Rüstigkeit dies ehrenvolle, erhabene Fest erleben ließ.

Wer zählt die Wohltaten, die Gott im Laufe von 50 Jahren durch diesen seinen treuen Diener den Menschen erwies, wenn man erwägt, was ein eifriger Priester dem katholischen Volke bedeutet?

Hängen wir daher in dankbarer Hingebung an unserem hochgeschätzten Jubilar, den der Allmächtige noch viele Jahre im besten Wohlsein erhalten möge, zum Wohle und Segen der ihm anvertrauten Seelen; einft aber möge den goldenen Jubelkranz ewiger unvergänglicher Glorienschein umgeben!

Wie alljährlich, fanden sich die ausübenden Vereinsmitglieder monatlich zu einer Ausschusssitzung ein, wo außer der Besprechung und Beratung der Vereinsangelegenheiten auch die Monatsbeteiligung der Armen bestimmt wurde; denn nicht nur zu Weihnachten, sondern im Laufe des ganzen Jahres erhalten sie durch diesen Verein Unterstützungen in Bargeld und Lebensmitteln. Die Zahl der Beteiligten betrug im Jänner 27, Februar 29, März 33, April 26, Mai 30, Juni 32, Juli 28, August 28, September 28, Oktober 30, November 31 und Dezember 31, was eine Gesamtzahl von 353 macht.

Sie sehen also, geehrte Mitglieder und Wohltäter, daß dem Vereine geopfert Geld nur Gutes stiftet, Ihnen aber wird es gewiß reichen Segen bringen.

In den Oktaven Mariä Empfängnis, Mariä Sieben Schmerzen und des heil. Vinzenz von Paul sind für alle lebenden und verstorbenen Mitglieder und Wohltäter sowie Armen des Vereines heilige Messen gelesen worden.

Die Weihnachtsbescherung der Armen fand am 15. Dezember in der hiezu freundlichst zur Verfügung gestellten Privatwohnung des Fräuleins Waupotitsch, Herrngasse Nr. 27, im I. Stock, statt.

Dank der uns für die Bescherung zugekommenen hochherzigen Spenden sowohl in barem, Lebensmitteln sowie Kleidungsstücken jeglicher Art, letztere größtenteils von fleißigen Frauenhänden selbst gefertigt, als auch der opferwilligen Bemühung unserer daran sich beteiligenden Vereinsfrauen konnte den vielen, die da sehnsüchtig dem Tage entgegensehen, der ihrem entbehrensreichen Leben einen Freudenschimmer bringen soll, eine reichliche Beteiligung zuteil werden, trotzdem die Zahl der Beteiligten die des Vorjahres noch überstieg.

Wir wollen nicht die Namen der edlen Wohltäter hier nennen, da dies einerseits zu weit führen würde, andererseits

aber eine hochherzige Tat, im verborgenen getan, an Wert noch bei weitem gewinnt, doch um so mehr wollen wir aller im Gebete gedenken, die mitgeholfen haben, das vergangene Jahr so segensreich für die Ärmsten der Armen zu gestalten, die gewiß auch manch heißes Dankgebet zum Himmel sandten und von oben die Vergeltung für all die Liebeswerke herab beschwören.

Über die Vereinsfrankenpflege wird mitgeteilt, daß beide Pflegerinnen zusammen im verflossenen Jahre 421 Pflagestage leisteten. Eine ist mit Ende August aus dem Vereine getreten, um sich in ein Kloster als Pflegechwester aufnehmen zu lassen. Seit September ist nur eine Pflegerin im Vereine tätig.

Der Verein hatte im Jahre 1910 an Einnahmen 4030 K 41 h und an Ausgaben 2459 K 33 h zu verzeichnen, so daß am 31. Dezember 1910 ein Kassarest per 1571 K 08 h verblieb.

Die Vereinsvorsteherung besteht aus den Frauen: Leopoldine Schellander, k. k. Finanzratswitwe, Präsidentin; Anna Filipič, RechtsanwaltsGattin, Vizepräsidentin; Fr. Margarete Waupotitsch, Kassaverwalterin; Fr. Magdalena Zinnauer, Kassaverwalterin-Stellvertreterin; Fr. Berta Gajsek, Sekretärin; Fr. Emilie Higersperger, Sekretärin-Stellvertreterin.

Sv. misijon na Teharjih. — Kn. šk. župnijski urad na Teharjih je z dopisom z dne 22. februarja 1911, štev. 105, semkaj naznanil, da se je vršil v tamošnji župnijski cerkvi od dne 2. do dne 11. svečana t. l. sv. misijon v najlepšem redu. Župljani brez izjeme, hvala Bogu, so se udeleževali pobožnosti prav pridno, tako da je bila 41 m dolga in 14 m široka nova župnijska cerkev večkrat natlačeno polna. Da je bila udeležba v resnici velika, izpričuje to, da je bilo v teku misijona nad 4000 obhajancev. Zlasti veličastna je bila procesija dne 10. svečana popoldne, ko so 4 teharski možje nesli od podružnice sv. Štefana sv. misijonski križ za župnijsko in 3 Prožinčani sv. misijonski križ za podružno cerkev sv. Lovrenca v spremstvu 7 gosp. duhovnov in nepregledne množice ljudstva v župnijsko cerkev sv. Martina, kjer sta bila križa blagoslovljena. Sv. misijonski križ župnijske cerkve — krasno delo Ferdinanda Stafflesserja v Grödnu na Tirolskem — stane 270 K ter zaključuje kot „krona“ notranjo opravilo nove župnijske cerkve, ki je dobila v minolem letu dne 26. marca na svoj slavolok od č. o. kapucina Karola Kemperle blagoslovljena krasna, 1.70 m visoka, kipa presv. Srca Jezusovega in Marijinega — delo iste tvrdke, ki stane 550 K — in dne 13. novembra od prečastitega gospoda opata Frančiška Ogradi blagoslovljene orgle, delo mojstra Ivana Naraks iz Arjevasi pri Petrovčah, ki stane 10.500 K. Zelo genljivo in izpodbudno je bilo tudi videti, ko so 3 vrli možje Prožinčani s svojim županom po minuli slovesnosti dne 10. svečana t. l. vzdignili sv. misijonski

križ, namenjen podružni cerkvi sv. Lovrenca, ter ga slovesno nesli v spremstvu g. kaplana Ivana Razbornik in vseh navzočnih Prožinčanov med molitvijo sv. rožnega venca in prepevanjem sv. pesmi v pet četrt ure oddaljeno podružnico sv. Lovrenca. Križ je delo kiparja J. Somreka v Celju in stane 125 K.

Nove orgle na Teharjih, ki so bile blagoslovljene dne 13. novembra 1910, je ocenil č. o. H. Sattner, O. S. Fr. v Ljubljani, dne 26. avgusta 1910 ter piše med drugim o njih: G. Ivan Naraks, orglarski mojster v Petrovčah nad Celjem, je postavil v Teharjih nove orgle, tretje svoje delo. V lepi, novi teharski cerkvi je prostoren kor, ki ima v sredi okroglo okno; radi tega je postavil mojster dve omari. V desni (od altarja), je na dnu meh z dvema zajemalcema, ki se vlečeta z ročnim dvigalom in sicer radi prenešene teže (Kontragewicht) s tako lahkoto, da ju obvladuje deček štirinajstih let. Magacin ima dvoje gub, ene na znotraj, druge na zunaj. Meh in kanali so zgoščeni tako, da se napolnjen magacin niti ne gane. Meh meri 1.7 × 2.8 m in vstane 58 cm visoko; pritisek sape 85 mm. V vsaki omari je po eden regulator. V gornjem delu desne omare so piščali I. in II. manuala, lepo izvršene in je za uglaševalca še dovolj prostora. V levi omari je pedal. Omari ste iz mehkega lesa, lepo svetlo pleskani in nekoliko pozlačeni in imate skupno šest prospektov, v katerih stojita Principal in Oktavbas. Igralnik je med omarama na vzvišenem mestu in ima dva manuala in pedal. Deščice registrov so v eni vrsti nad II. manualom, zbiralniki med I. in II. Crescendo za cele orgle se nahaja nad pedalom, kazalec zanj na levi deščici. Piščali so iz najboljšega materiala, les tako izbran, da je ni zlepa najti grčice. Primerjal sem dispozijski opis in našel, da je vse natatančno izvršeno po troškovniku. Zistem je pnevmatičen, sapniki pa imajo stožke.

Dispozicija orgel. I. manual: 1. Principal 8', normalen, ves iz cina. 2. Bordun 16'. 3. Gamba 8', lepo in zmerno rezka. 4. Gedeckt 8', okrogel in prijeten. 5. Gemshorn 8', izdaten, rogu podoben glas. 6. Oktava 4'. 7. Flavta 4'. 8. Kornet 2²/₃ dvočeterovrsten. 9. Mikstura 2', trojna,

ponavlja pri 2. in 3. c. 10. Trobenta 8'. II. manual: 11. Viol. Princ. 8', odmev glavnega. 12. Salicional 8', nekoliko rezoč. 13. Ljubki Gedeckt 8', dela čast imenu. 14. Eolina 8', par treslajev višje uglašena. 15. Traverz flavta 4', jasen, živ glas. 16. Principal 4', manjše menzure. Pedal: 17. Principalbas 16', jako krepak. 18. Gambenbas 16', rezen glas. 19. Subbas 16', temen, voljan. 20. Cello 8', zmeren. 21. Oktavbas, krepak. Pedalavtomat, Pedalni sklep ad I. in II, Superoktava samo v II, manualni sklep. Zbiralniki štirje. — V teh orglah so godala (Streicher) v večini, zato je nasproti miksturi, kornetu in trobenti pokritje v šesterih flavtinih spremenih nekoliko pičlo; temu so pa krive le finance, ki niso dopustile več flavtinih spremenov. Kljub temu je celoten vtis jako imponanten. Mesto Gambenbasa bi bil bolje na mestu Salicet- ali Harmonika-bas; krivda pa ne zadene mojstra, bilo mu je tako naročeno. Intonacija in egalizacija je v vseh spremenih strokovnjaška. Superoktava je samo v II. manualu; bila bi na mestu tudi v prvem, toda le v transformacijo pojedenih spremenov, v 4', ozir. 2'. Ako se pa izpeljana superoktava prvega manuala pritegne k Tutti, nastanejo orgle kričeče, in to je vzrok, da marsikom moderne orgle ne dopadejo in si želi nazaj starih mehkejih. Organisti glejmo, da lepo igramo, ne pa, da se z orglami igramo. Ročno registriranje je največje umetniške vrednosti. Eolina je uglašena za par treslajev višje in nekoliko trese s Salicionalom in z vsemi spremeni II. manuala, toda ne vsiljivo, ne strastno, kakor Vox coelestis, marveč fino in elegantno. Orgle so silno natančno uglašene, mojster se je zelo potrudil. Stanejo pa 10.500 kron; primerna cena, ako se pomisli, da je material piščali večinoma cinast, da je bilo treba delati dve omari in so bile orgle pripeljane in postavljene na stroške mojstra. Vosebi g. Naraksa smo torej dobili veččega in vestnega mojstra, zrelega moža, ki je deloval na Nemškem pri prvih tvrdkah, ki ne dela poizkusov na račun cerkvâ, temuč izkušen stopa na pozorišče in zasluži popolno zaupanje. Zdaj, menim, smo dovolj preskrbljeni na Kranjskem in Štajerskem z mojstri-domačini, dajmo njim dela in zaslužka.

17.

Literatur.

1. Im Friedrich Pustet'schen Verlage in Regensburg sind nachstehende Büchlein, die hiemit zum Ankaufe und zur Weiterverbreitung den hochw. Herren Seelsorgepriestern bestens empfohlen werden, erschienen:

a) Die Schulmesse, eine in geschickter Auswahl getroffene Zusammenstellung von Gebeten und Liedern, die so

recht die Herzenssprache guter Kinder wiedergeben und darum bei Anwohnen des hl. Messopfers gewiß mit großem Nutzen von ihnen gebraucht werden dürften. — Preis: Im Einzelverkauf solid gebunden 20 Pf. 50 Exemplare 9 Mark.

b) Beicht- und Kommunionandacht, gehört nach bereits mehrfach abgegebenem Urteile zu dem Besten, was

bisher Kindern für diesen Zweck vorgelegt wurde. — 50 Exemplare 4 Mark, 100 Exemplare 7.50 Mark.

e) Brief an die Eltern der Erstkommunikanten, ein vorzügliches Hilfsmittel zur Vorbereitung der Kinder auf den schönsten Tag ihres Lebens. Die sechsten erschienenen 7. Auflage und die bereits vorliegenden Übersetzungen in 6 fremde Sprachen geben Zeugnis von dem hervorragend praktischen Werte des Büchleins. — 50 Exemplare 2 Mark, 100 Exemplare 3.50 Mark.

Sämtliche 3 Büchlein haben zum Verfasser den Stadtpfarrprediger in Regensburg, Josef Frischeisen, einen sehr tüchtigen und besterfahrenen Katecheten.

2. Anlässlich der goldenen Jubelfeier des Katholischen Frauenvereines der werktätigen christlichen Liebe in Marburg im Jahre 1910 (Kirchl. Verordnungs-Blatt für die Lavanter Diözese, 1910, Nr. VI, Abj. 51) erschien im Verlage der F. B. Ordinariatskanzlei in Marburg das nachstehend betitelte Buch: Der Katholische Frauenverein der werktätigen christlichen Liebe in Marburg. Festschrift anlässlich des goldenen Vereinsjubiläums verfasst von Josef Majcen. Mit Druckerlaubnis des F. B. Lavanter Ordinariates in Marburg vom 9. März 1910, Bl. 6/Praes. Marburg, 1910. St. Cyrillus-Buchdruckerei. — Das Buch, das 182 Seiten zählt und mit dreizehn Bildern geschmückt ist, ist dem hohen Vereinsprotector, Excellenz Dr. Michael Rapotnik, Fürstbischof von Lavant, gewidmet und umfasst 14 Abschnitte, in die die verschiedenen Ansprachen und Predigten, welche der Hochwürdigste Herr Fürstbischof für den katholischen Frauenverein hielt, eingefügt sind. Die Abschnitte lau-

ten: I. Die Bildung des Vereines. II. Die Vereinsstatuten, Ablässe und Feste. III. Die Vereinsprotectoren. IV. Die Konsulenten des kathol. Frauenvereines in Marburg. V. Die Vereinspräsidentinnen. VI. Die Armenpflegerinnen, Kassierinnen, Sekretärinnen und Ausschussfrauen des Vereines. VII. Der kathol. Frauenverein in seinem 50jährigen Bestande und Wirken. VIII. Gebahrungs-Ausweis des kathol. Frauenvereines für die Zeit seines 50jährigen Wirkens. IX. Die Sammlungsbezirke der Ausschussfrauen des kathol. Frauenvereines. X. Die Vereinspfleglinge im Institute der ehrw. Schulschwestern in den Jahren 1870—1910 XI. Der gegenwärtige Stand der Vereinsmitglieder. XII. Die fünfzigjährige Jubiläumsfeier des kathol. Frauenvereines in Marburg. XIII. Die Deforierung der Vereinskassierin Frau Jenny Scherbaum. XIV. Schlusswort. — Das in Graz erscheinende Literaturblatt „Literarischer Anzeiger“ brachte in der Nr. 4 des 25. Jahrganges vom 15. Jänner 1911 unter „Nachrichten“ auf Seite 130 über das Buch folgende Notiz: (Festschrift des Katholischen Frauenvereines Marburg.) Im Jahre 1910 feierte der Kathol. Frauenverein in Marburg sein goldenes Jubiläum. Aus diesem Anlasse gab der gegenwärtige Konsulent Herr Kanonikus Majcen eine Geschichte dieses Vereines heraus. (Verlag der Ordinariatskanzlei Marburg. 182 S.) Die reich illustrierte Festschrift schildert aktenmäßig das stille, aber überaus segensvolle Wirken des Vereines und ist geeignet, auch andernorts zur Pflege der christlichen Caritas anzueisern. Für Marburg ist die Schrift ein Ehrenbuch der christlichen Wohltätigkeitspflege.

36.

Diözesan-Nachrichten.

Bestellt wurde Herr Johann Luskar, Kaplan in Stalis, als Provisor zu St. Andrá in Weißwasser.

Übersetzt wurden die Herren Kapläne: Franz Letonja von St. Martin bei Windischgraz nach St. Georgen in Stalis und Josef Kodrič von Gams nach St. Martin bei Windischgraz.

Resigniert hat Herr Pfarrer Anton Sorn auf die Pfarre St. Andrá in Weißwasser.

Gestorben sind: Titl. Herr Franz Smrečnik, Geistl. Rat und pensionierter Pfarrer von St. Agiden bei Wöllan, in Wöllan am 21. Februar im 72. und Herr Anton Pintarič, Kaplan in Maria Raß, im Spital der Barmherzigen Brüder in Graz am 1. März im 46. Lebensjahre.

Unbesetzt ist geblieben der Kaplansposten in Gams.

F. B. Lavanter Ordinariat zu Marburg,

am 5. März 1911.

† **Michael,**
Fürstbischof.